

Naročnina
za državo SHS:
na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno Din 30

Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENECEC

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inšerata:
Enostolpna petlinna vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 3.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljki in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Pošilnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisni
se ne vračajo; neizbrana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 30, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inšerate) Sera-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Razkrinkani falzifikatorji

PPZ-režim se je v svrhu potvorenja ljudske volje pri predstojeh volitvah po-
leg nasilja vrget tudi na falzificiranje raz-
nih dokumentov v velikem stilu. Razen do-
kumentov iz »Moskve« izdela režim zdaj
tudi dokumente v obliki telegramov iz
»Rima«, kateri Rim pa leži v Ljubljani na
Miklošičevi česti št. 16-1.

Ti telegrami iz prvega nadstropja Mi-
klošičeve ceste poročajo, da je g. Smolaka
interviniral pri Vatikanu zaradi SLS, ozi-
roma g. knezoškofa ter »Slovenca« in »Do-
moljubca«, da mu je g. kardinal Gasparri
dal neke izjave, ki jih je pa »Jutro« pri-
neslo samo v »približnem ekscerptu«, da
se je odpeljal v Ljubljano kot »papežev
komisar« g. škof dr. Fogar, da internira g.
ljublanskega knezoškofa v nekem laškem
samostanu, in končno navaja »Jutro« tudi
vatikansko glasilo »Osservatore Romano«,
ki da je priobčilo v svoji številki z dne
28. januarja 1925 cel članek zoper SLS in
njen tisk.

Da nismo na te telegrami iz »Rima«
do danes ničesar odgovorili, je vzrok ta,
da so tako bedasto sestavljeni, da jih raz-
en »Jutrovi« bravec vsak človek z zdra-
vimi možgani lahko spozna kot falzifikat
najbolj grobe sorte. Kajti vsak, kdor količ-
kaj pozna obstoječi politični položaj v naši
državi in mnenje inozemstva o njem, se
more samo smejati ljudem, ki hočejo jav-
nosti natvesti, da je Sveta stolica, ki je
najbolj informirano in najbolj rezervirano
diplomatično mesto na svetu, ponudila svo-
jo pomoč zloglasnemu PPZ režimu proti
eni izmed opozicijskih strank v Jugosla-
viji! Le taki nevedneži kakor so naši
samostojni demokrati, morejo predpostav-
ljati, da se bo Sveta stolica angažirala za
režim, ki je zaradi svojih nasilij v diplo-
matskem svetu popolnoma skompromiti-
ran, ki je, kakor Sveta stolica čisto dobro
ve, sovražen katoliškemu slovenskemu in
hrvatskemu narodu, in kojega časopisje
dan za dnevom napada Rim, svetega očeta,
katoliško cerkev, sistematično demoralizir-
uje ljudstvo, ter agitira za odpad v pravo-
slavje.

Kar pa se tiče g. ljubljanskega knezo-
škofa, ima Sveta stolica v Jugoslaviji svo-
jega nuncija, ki je edino pristojno mesto,
na katero se Sveta stolica obrača, ki Sveto
stolico informira in njene želje sporoča
škofom, ako je treba. Zato je mogla samo
v »Jutrovi« glavi vzvzeti budalasta mi-
sel, da je Sveta stolica tako zelo kršila več-
stoletne običaje kurije, da je poslala v
Ljubljano, na ljubo gospodu dr. Žerjavu
posebnega »komisarja«, daleč pa presega
vse meje izum režimskih falzifikatorjev,
da se ima g. ljubljanski knezoškof že kar
na preiskavo g. »komisarja« internirati v
nekem — laškem samostanu. Te metode
bi pač odgovarjale zloglasnemu PPZ re-
žimu, nikakor pa ne Sveti stolici, ki se drži
v svojem poslovanju čisto drugih načinov.
Falzifikatorji tega režima si pač ne jem-
ljejo niti tega truda, da bi svoje laži zavili
v količkar verjetno obliko. Tržaški g. škof
dr. Fogar je bil res v Ljubljani, in sicer
uže takrat, ko je »Jutro« pisalo, da se šele
poda v Rim k svetemu očetu po »instruk-
ciji« zoper ljubljanskega škofa, bil je pa
zgolj na obisku pri svojih sorodnikih in je
izvedel za novico, da je »papežev komi-
sar«, šele ko se je bil iz Ljubljane povrnil
v Trst iz — »Edinosti«, ki je »Jutrovo« be-
dasto izmišljotino serviralo svoji tržaški
publiki kot najnovejšo senzacijo iz staro-
davnega Vatikana. Da se je gospod »pape-
žev komisar« dr. Fogar nad tem pristrano
zabaval, nam ni treba posebej omeniti.

Vsa brezvestna lažnivost režimskih
falzifikatorjev, ki so v dr. Fogarjevem slu-
čaju naselili sami svoji neumnosti, pa se
razvidi iz njihovega najnovejšega telegra-
ma iz »Rima« glede članka v »Osserva-
toru«. Ta članek, naslovljen »Giornalismo
cattolico«, ki ga imamo pred seboj v iz-
virniku, se niti z eno besedico ne nanaša
na Jugoslavijo, oziroma na »Slovenca« ali
»Domoljubca« ali pa na g. ljubljanskega
škofa ali kateregakoli škofa sploh. Ta čla-
nek izrecno govori o razmerah v italijan-
ski žurnalistiki in navezuje svoje misli iz-
recno na sedanjo politično borbo v Italiji

ter se samo indirektno, ne da bi pisec imel
ali kazal namen, nanaša na katoliško časo-
pisje sploh. Na Jugoslavijo pa v obče niti
od daleč ne misli. Govori že uvodoma o ita-
lijanskem časopisju (la gloriosa tradizione
del giornalismo nostro) in pravi, da so
mu dale povod za njegova izvajanja pole-
mike italijanskega časopisja v sedanjem,
od borbe za in proti fašizmu razburkanem
momentu. Tudi ni članek oficijelen, am-
pak privaten, ker je podpisan (F. Z.), če-
sar nikoli ni v slučaju kakih oficijelnih
izjav Svete stolice. Nadalje ta članek ni
zbudil prav nobene senzacije, kakor piše
»Jutro«, niti je hotel avtor z njim kakšno
senzacijo zbuditi ali mu kakšen izreden
pomen pripisovati, kakor lažejo falzifika-
torji iz Miklošičeve ceste.

Kakor se vidi, so te režimske potvor-
be še bolj predrzne in neumne obenem
nego so one, ki se tičejo »moskovskih« do-
kumentov. So pa obenem tudi satansko
zlobne. Vsi ti »Jutrovi« telegrami namreč
ne zasledujejo samo namena, da bi se zbe-
gali volilci, ampak imajo povrh še ta na-
men, da bi proti Svetemu očetu papežu
vzbudili mržnjo slovenskega ljudstva, ki
naj bi se s temi sfabriciranimi vestmi spra-
vilo v zmožni mnenje, da Sveti oče prega-
nja škofa dr. Jegliča, ki je največji ljub-
ljence slovenskega ljudstva! Nadalje ima
ta gonja namen, da bi nabožno slovensko
ljudstvo odvrglo od romanja k Svetemu
očetu ob priliki Svetega leta, ker so demo-
kratski listi uvideli, da direktna gonja pro-
ti temu ne uspe. In končno zasleduje de-
mokratiško časopisje s temi falzificiranimi
vestmi namen, da Svetega očeta pri Slove-
nih sploh obsova, češ, da se vmešava v
slovenske politične razmere, kar se jasno
razvidi iz »Jutrovi« komentarjev, ki iz-
mišljeno »akcijo Vatikana« proti SLS na-
menoma vzporejajo z akcijo Mussolinija
proti italijanski ljudski stranki, češ, da
Vatikan ravno tako »preganja« SLS na po-
velje g. Pašića kakor »preganja« laško
ljud. stranko na povelje Mussolinija, ker
da je Vatikan popolnoma fašistovski! Pe-
klenski nameni, toda izdali ne bodo nič!

Osmega februarja bo slovensko ljud-
stvo strog, zelo strog sodnik. Slovensko
ljudstvo ne bo sedilo in obsodilo samo na-
silij in protipostavnih preganjanj, ampak
se bo z največjim studom in gnusom uža-
ljenega poštenja in teptane morale obrnilo
tudi daleč proč od brezvestnih falzifikator-
jev, ki jim ni sveta niti tako visoka in-
štanca več kakor jo predstavlja Vatikan
za ves katoliški svet.

Takih gnusnih političnih metod tudi
tista slovenska inteligenca ne more in ne
sme odobravati, ki čuti v resnici napredno
in svobodoljubno. Tako kakor je sedanja
režimska klika opljuvala, oblatila in osra-
motila svobodoljubje in pravo naprednost,
je ni še nikdar umazal niti najbolj črn na-
zadnjak.

Zato bo tudi vsa poštena in res na-
predna slovenska inteligenca 8. februarja
s slovenskim ljudstvom vred sodila in ob-
sodila »naprednjaštvo« Žerjavove klike in
bo glasovala za stranko, ki je danes prava
nosiljica resničnega napredka in svobo-
doljubja v Sloveniji, to je za Slovensko
ljudsko stranko.

Velik volivni shod S. L. S.
se bo vršil
Jutri, v nedeljo, ob 10 dop. v
veliki dvorani hotela »Union«.
Govorita: Kandidat SLS za Ljubljano
dr. Anton Korošec
in njegov namestnik
Franc Terseglav.
SOMISLJENIKI! Udeležite se vsi do zad-
njega in pripeljte s seboj svoje prijatelje!
Unionova dvorana mora biti napolnjena
do zadnjega kota!

Ostavka Ljube Jovanovića.

**RADIKALI SO PRIKRIVALI ODSTOP LJUBE JOVANOVIĆA KOT PREDSEDNIKA
IZVRŠEVALNEGA ODBORA. — OSTRA BORBA V RADIKALNI STRANKI. —
NASILJA PROTI LASTNIM PRISTAŠEM.**

Belgrad, 30. jan. (Izv.) Predsednik iz-
vrševalnega odbora radikalne stranke Lju-
bomir Jovanović je oddal ostavko. Njegov
korak je izzval veliko senzacijo in bo imel
dalekosežne posledice. Zato so radikali to
stvar prikrivali. Dasiravno se je že davno
vedelo, da Ljuba Jovanović ne odobrava
zveze s Pribevićem in je radi tega na sejah
glavnega odbora radikalne stranke odločno
vstal proti politiki dr. Lazza Markovića in
njegovih somišljenikov, vendar niso mislili,
da bo izvajal konsekvence pred volitvami,
ker je znana njegova velika discipliniranost.
Zato je moral brez dvoma imeti globokejši
in težji vzrok, da je storil tak odločen korak
neposredno pred volitvami. V radikalnih kro-
gih je ta njegov odločen in nepričakovan
korak izzval veliko potrošč. Mislijo namreč,
da ne bo ostalo pri tem koraku, ampak da bo
šel dalje v boju proti korupcionističnim
nasilnim elementom današnjega režima.

»Pravda« poroča o tej njegovi akciji:
»Predsednik izvrševalnega odbora Ljubomir
Jovanović je dal ostavko na svoje predsedniško
mesto, ker ne soglaša s sklepom o izključevanju
iz stranke, ki jih izvršuje izvrševalni odbor.
Trdi se, da je Jovanović dal ostavko že pred
10 dnevi in da so jo radikali držali v največji
tajnosti radi volitev. Prijatelji Jovanovića,
ki jih je Pašić radi cepljenja list izključil iz
stranke, izjavljajo, da bodo takoj po volitvah
osnovali svoj klub z Jovanovićem na čelu in
da ne bodo šli v Pašićev klub. Poleg teh izjav
se zelo opaža, da stoji Jovanović že nekaj dni
popolnoma v ozadju in ne sodeluje pri oficijel-
nem strankinem delu.«

K temu poročilu bi dodali, da je po-
sebnost v južni Srbiji opaziti gibanje radi-
kalov čistih rok, ki delujejo v soglasju z
radikali Nastasa Petrovića. V številnih le-
takih vstajajo proti režimu in ga obtož-
ujejo tako strašnih stvari in korupcije in
nezakonitosti, kakor še tega nihče od »opo-
zicije« ni storil. Pozivajo na boj in izjavlja-
jo, da bodo po volitvah osnovali poseben
klub, ki bo v najostrejši opoziciji proti Pa-
šiću in njegovim tovarišem. Zdi se, da je s tem
v zvezi Jovanovića akcija, in trdi-
jo, da jo je sam zasnoval. Ta akcija je pre-
cej obširna. Radikali čistih rok so namreč
postavili svoje posebne liste proti Pašiću
in to v 31 okrožjih, oziroma 32, ako se
prišteje tudi Ljubljana. Tam, kjer niso po-
stavili svojih list, sodelujejo s Protićevimi
radikali in pozivajo svoje pristaje, da gla-
sujejo za Petrovića in druge neodvisne ra-
dikale. Njihova akcija bo imela velik
uspeh, kar se vidi iz tega, da je vlada pri-
čela proti njim najostreje nastopati. Pre-
ganjajo jih ponekod že bolj kot samo opo-
zicijo. Zapiirajo njihove kandidate in pri-
staje. Plaćane bande poskušajo razbijati
njihove shode.

»Smotrac« poroča, da so plačani in
nahujskani ljudje v Prijedoru napadli no-
silica liste radikalne stranke Todora Laza-
revića, ki kandidira kakor znano v Banja-
luki. Uspeh vlade je ravno nasproten. Te-
ror, ki ga njeni organi izvršujejo, je ljud-
stvu najboljši dokaz, da so obtožbe proti
njej osnovane. Zato morejo radikali čistih
rok upati na velik uspeh. V nekaterih kro-
gih se misli, da jih bo izvoljenih okrog 40.
S tem prihaja Pašić v nevarnost, da v bo-
doče pri kombinacijah ne bo prišel več
vpoštev.

Velika korupcijska afera v Romuniji.

Belgrad, 30. jan. (Izv.) V nekaterih
tukajšnjih krogih se mnogo govori o
vesteh, ki prihajajo iz Romunije, poseb-
no o vesteh, ki poročajo o tajni seji ro-
munskega parlamenta, ki se je večeraj
vršila. Na tej seji so opozicijski poslanci
vložili na vojnega ministra interpelacijo
o nakupovanju vojnega materiala v Fran-
ciji in Angliji. Vojni minister je povodom
razprave o tej interpelaciji zahteval tajnost,
češ, da gre za vojaško

tajnost, dočim gre le za veliko korupcijsko
afero. Opozicija je v svoji interpelaciji
navedla, da so aeroplani, ki so bili
nakupljeni pri tvrdki Armstrong, s ka-
tero je v zvezi tudi Radu Pašić, popolno-
ma nerabni, da mnogo stanejo in da se
je ta nakup izvršil na intervencijo neke
visoke osebnosti. Romunski listi, ki so
poročali o tej stvari, so bili zaplenjeni,
njihovim časnikarjem pa so bile odvzete
legitimacije za vstop v parlament.

Ruske vojne priprave proti Romuniji.

Moskva, 30. jan. Namesto Trockega
je za glavnega poveljnika sovjetske vojske
imenovan Frunze, ki je znan kot vo-
jaški strokovnjak. Frunze je po rodu Ro-
mun in je pristaš takozvane vojaške
stranke. Komunisti zahtevajo vojsko z
Romunijo radi Besarabije. V zvezi s tem

imenovanjem poročajo angleški listi, da
kupiše Rusija zadnje čase veliko mate-
rijala in hrane v Chicago. Nadalje po-
ročajo o velikem razvrščevanju ruskih
čet ob Besarabski meji. Angleški listi od-
krito govorijo o vojni nevarnosti.

VOLIVNA AGITACIJA VLADNIH STRANK.

Belgrad, 30. jan. (Izv.) O volivnih iz-
gledih pišejo današnji belgrajski listi in pra-
vijo, da postajajo upi vladnih strank vedno
manjši. Celo radikali, ki so pred par dnevi
govorili, da bodo dobili najmanj 130 man-
datov, pripovedujejo, da bodo zadovoljni
ako dobe vsaj 100 poslancev. V političnih
krogih se računa, da bodo radikali dobili
okrog 80 mandatov. Radi takih izgledov
na uspeh govorijo, da ne bodo dali oblasti
iz svojih rok brez ozira na izid volitev. V
Pribevićevih krogih se govori, da bo Pa-
šićeva vlada po volitvah, ako bodo volitve
slabo izpadle, odstopila, za njo pa pride,
kakor znano, vojaška vlada. Ta vojaška
diktatorska vlada se že pripravlja, da je ne
bi iznenadile kake eventualnosti. — Tako
pišejo listi. Namen takega poročanja je ja-
sen. Današnji vlastodržci dobro vedo, da
ostanejo samo še 10 dni na vladi, potem bo
pa ljudstvo izreklo svojo ostro in pravično
sodbo. Zato se poslužujejo takih sredstev,
da bi zase pridobili ljudstvo, ki je njim pro-
tivno. Radi tega trošijo vesti, da ne bodo
dali vlade iz rok, četudi bodo v manjšini.

Jasno je, da so take vesti kakor tudi vesti
o diktaturi le dobro preračunan strah za
volivce.

ZNAK RAZMER.

Belgrad, dne 30. jan. (Izv.) Današnja
»Pravda« piše:
»Dvorna pisarna dobiva obilno pošto.
Iz mnogih strani prihajajo pisma od posa-
meznih uglednih politikov in organizacij,
ki prosijo za zaščito pred volivnim tero-
jem. Iz teh pisem se vidi, da je prišlo potr-
pljenje do vrhunca. V naši državi že davno
ne pomnijo takega terorja. Da bi se držav-
ljani obračali na kralja za zaščito, doslej
ni bilo običajno. Toda baš to, da je izreden
način prositi kralja za zaščito proti državni
vladi, postal reden in običajen, dokazuje,
da nam vlada ne štiti naših pravic in da
nam ne daje pravnega jamstva, ampak da
nam preti nevarnost od nje, da je ona tista,
proti kateri morajo državljani zahtevati za-
ščito od kralja samega. Ikar pride tako
daleč, tedaj sta mir in red v državi v ne-
varnosti, in imeti je treba mnogo pameti in
razumnosti, da ljudstvo v taki atmosferi ne
izgubi potrpljenja.«

DRŽAVNI PODTAJNIK WILDER ODKLONJEN.

Belgrad, 30. jan. (Izv.) V zvezi z dogodki na vseučilišču in z zmanjšanim Pribečevićem vplivom je vredno zabeležiti sledeč dogodek. Včeraj se je vrnil v Belgrad drž. podtajnik v notranjem ministru Vaclav Wilder in se takoj prijavil kralju v avdienco. Kakor smo izvedeli iz merodajnih krogov, je bila njegova prošnja za sprejem odbita. Samostojni demokrati so zelo pobiti, ker vidijo, da so izgubili svoj vpliv na onih mestih, kjer so ga doslej edino imeli in ne morejo več računati na milost.

ODPOR AKADEMIKOV PROTI PRIBIČEVIČU.

Belgrad, 30. jan. (Izv.) V belgrajski javnosti so represalije, s katerimi preti Pribečević, vzbudile največje ogorčenje. Pribečevićeva maščevalnost gre tako daleč, da odvzema stipendije dijakom, ki niso upisani v njegovi strankarski organizaciji. Zato se v radikalnih krogih čujejo ostre besede proti njemu. Posebno ogorčenje pa je zavlada med akademiki samimi. Pripravljajo se, da napravijo s svoje strani manifestacijo in store vse korake za samobrambo proti takemu nedostojnemu postopanju Svetozarja Pribečevića.

VELIK USPEH HERRIOTA V PARLAMENTU.

Pariz, 30. jan. (Izv.) Herriot je v sijajnem govoru pojasnjeval razmerje med Nemčijo in Francijo. Glavna misel njegovega govora je, da Francija noče Nemčije uničiti, pač pa si bo prizadevala z vsemi sredstvi okrepiti demokracijo v Nemčiji proti militarističnim strankam. Zbornica je sprejela na to proračun za ministristvo vnanih zadev z ogromno večino in sklenila, da se Herriotov govor natisne in javno nalepi.

KORUPCIJA TUDI V REPARACIJSKI KOMISIJI.

Danj, 30. jan. (Izv.) V mednarodni reparacijski komisiji se je odkril precej velik škandal. Generalni tajnik reparacijske komisije je namreč dobil anonimno pismo, v katerem ga neznanec obvešča, da izginjajo iz arhiva komisije zaupni dokumenti. Sum je takoj padel na tajnika reparacijske komisije Richota. Pri zaslišanju je Richot priznal, da je od avgusta 1924 dalje občeval z Amerikancem Deyersom, kateremu je prodajal zaupne dokumente komisije po 500 do 600 dolarjev za kos.

»SOLNOGRASKI ZAKONI«.

Dunaj, 30. jan. (Izv.) Listi poročajo, da je vlada prepovedala bivšemu duhovniku Kirchsteigerju sklepati takozvane »solnograške zakone«. Kirchsteiger je s svojo pritožbo propadel v vseh treh instancah.

STRAJKI NA ANGLESKEM.

London, 30. jan. (Izv.) Delavci v elektrarnah so stopili v štrajk. Pogajanja med delodajalci in delojemalci so se razbila. V štrajk nameravajo stopiti tudi delavci v plinarnah.

PODRAZITEV KRUHA NA ANGLESKEM

London, 30. jan. (Izv.) Kruh se podraži na Angleškem od 1. februarja dalje od 10 na 11 penc.

EKUMENSKI PATRIARH V CARIGRADU IZGNAN.

Carigrad, 30. jan. (Izv.) Tuška vlada je danes vesoljnega patriarha ortodoksne cerkve izgnala preko meje turške republike.

Slike.

Iz Bosne so, a mogle bi biti iz kakšnega drugega kraja naše široke Jugoslavije. Pravi, da je povsod enako. Povsod se ljudje tožijo, a prišli so časi, ko se vsak posameznik že boji za svoj kruh, za katerega ne vé ali pa bo imel za svojo rodino jutri — pojutrišnjem. Pa pravi, da bo še hujše. Ko so ljudje po vojski zagledali belo moko in žemlje, so se jim razveselili izmučeni obrazi. In vsak se je navedel do sitega, vsak je gledal smelo v bodočnost ter se smejal dobrim časom, ki bodo prišli. Ali...

Sel sem po opravih po ulicah našega mesta, a mrzel zrak mi je pihal v obraz. Snega letos nimamo, a zato pritiska zima, ki zahteva obleke in kurjave. Pozdravi me na cesti srednje oblečen človek, bil je pri nas šofer. Plačali smo ga po današnjih razmerah brezposelnih, a bil je zadovoljen, trpel je, ker je vedel, da nima boljšega mesta.

Vsak se dandanes hoče rešiti avtomobila, pa tudi ako mu gnotne razmere to še dovoljujejo. Davčni urad presoja človeka — ne samo po avtomobilu, nego tudi kaj pojé in zapije. Tudi našemu šoferju smo rekli, naj si poišče drugo službo in poskuša dobiti kakšno boljšo, da bo lahko prehranil sebe, ženo in 4 otroke. Na vprašanje, ali je že našel mesto,

Brezvestni škodljivci našega konzumenta.

Človek, ki se je slovenskemu ljudstvu proti njegovi jasno izraženi volji vsilil za ministra, se je potrudil, da oškoduje s prvo svojo intervencijo najvitalnejše interese našega konzumenta.

Nič se mu ni bolj mudilo, kakor da izposluje preklic po gosp. Sušniku dovoljene ugodnosti o znižani vozni za prevoz hrane v Slovenijo.

Omenjena odredba je v kratkem času svojega obstoja imela za posledico znižanje cen pšenice, koruze in moke na našem trgu in je bila v stanu emancipirati slovensko trgovino od posredništva zagrebških veletrdk, ki so v zadnjih letih pritegnile nase posredovanje pri uvozu hrane iz Banata v Slovenijo.

Ponovno ugotavljamo, da so začele cene hrane nazadovati, takoj ko se je začela izvajati omenjena naredba in da se je začelo dražiti blago neposredno po preklicu narredbe in to še predno je nastopila hosa na novosadski borzi.

Vsakemu otroku je razumljivo, da niti g. Sušnik ne zna takih čudežev delati, da bi preprečil vpliv dviganja žitnih cen na svetovnih trgih, o katerih je nedavno poročal strokovnjak g. ravnatelj Jovan, na naš

Nesrečni minister.

mi žalosten odgovori, da ne. Iskal je dolgo in zadnji mu je up Muhamed-beg sedaj gre še do njega. Videl sem, da ima le malo upa, preveč je že pritiskal na kljuke, tiste narzle kljuke veznih vrat.

Cez pol ure ga zopet srečam. Veselega obraza mi prileti nasproti in vpije »dobil sem mesto«. »Hvala Vam, bili ste mi vedno dobri, vem, da nisem mogel ostati pri Vas, a sedaj sem srečen. Vi ne veste, kako mi je bilo hudo, zima, obleka in glad.«

Odšel je zadovolje, ki se je po vojski smejal belemu kruhu in ki po štirih letih ni imel niti vojnega komisa. Sel je z veselimi koraki, naravnost domov...

Bila je napovedana skupščina, prava volivna, ljudska.

Na vladi naši ljudje, a mi vsi smo bili mnenja, da bo to vedno tako, zato, ker drugače ne more biti.

V zagorskem kraju, kakor v Bohinju, priredila je stranka skupščino in od vseh strani so prihajale nepregledne množice z zastavami, na konju in peš, kakor je kdo mogel. Na trgu so postavili lepo tribuno in jo okrasili z zelenjem in zastavami. Sodnik v tem kraju, človek brezmadežne preteklosti in Hrvat, slekel je danes svoj strogi sodnijski obraz in tudi on pohitel. Neslo ga je tja narodno navdušenje, kakor čitamo v starejših knjigah o narodnjakih, ki so budili narod. Opazil je, da je tribuna preskromna, dasi lepa, in po-

mali trg. Nobenega dvoma pa ni, da bi draginja žita in moke pri nas ne dosegla te gorostasne višine, ako ne bi bil dr. Zerjav odjedel Sloveniji ugodnosti, da sme kot pasivna pokrajina uvažati žito v Slovenijo po tarifih, ki so bili od g. Sušnika za 40% znižani od današnjih!

»Jutro« se dobro zaveda dalekosežne krivde in škode, ki jo je prizadejal dr. Zerjav Sloveniji, poizkuša pa v svoji nesramnosti stvar tako zasukati, da očita našemu združenstvu, češ da je hotelo celo akcijo izrabiti v svoje svrhe.

Recimo, da bi to bila istina — *sakaj ste pa g. Zerjav, vzeli pravico znižane vozne tudi drugim, liberalnim združenjem?* Ako bi se bil kak posameznik tudi pregrešil zoper kako odločbo naredbe — *ali je bilo treba radi tega kaznovati celo Slovenijo in jo oropati pravice, ki so jo ji priborili možje, ki z njo sočustvujejo in za njo poštenovalno delajo?*

Na to vprašanje nam »Jutro« ne mara odgovoriti. Je pa to najboljši primer, kako razume gospodarsko delo dr. Zerjavova klika, ki o gospodarstvu toliko govori in na gospodarske kroge tolikokrat apelira. Primer o cekinu drži v vseh slučajih. Ker vzamejo ti ljudje v roke, vse se obrne v škodo interesiranih krogov. Naj navedemo samo slučaj Agromerurja, vprašanje eksploatacije Auerspergovih gozdov ali pa prehranjevalne akcije potom Žitnega zavoda, kjer je pri uvozu blaga iz Trsta utrpela večina ljubljanskih trdk ogromne izgube, ker se jim je maksimirala prodajna cena, ne da bi bile že krite z lirami. In kdo je imel najmanjšo korist od preganjanja različnih trgovcev, ki ga je insceniral dr. Zerjav s svojo žensko protidraginsko akcijo? Ali so že pozabljene vse sitnosti, ki jih je imela sodnja in trgovci za prazen nič? Kako korist je nadalje prinesla kampanja proti Jadranski banki? Velika, lepa podjetja so zopet prešla v tuje roke, nešteto uradnikov in njih družin je prišlo ob svoj kruh.

Vsako brutalno, neupravičeno poseganje v gospodarski organizem in gospodarsko življenje naroda se maščuje žal še hujše in zavzame škoda še večji obseg kot na političnem polju, kjer živimo pod terorjem, kakor ga naš narod v svoji kratki politični zgodovini še ni doživel.

Dr. zerjavova klika pa se je dobro razumela na svoj posel, kadar je šlo za njen šep. Takrat je uspela vedno. Koliko jih je veljala Kazina? Koliko so plačali za Bambergovsko tiskarno? Ali pa za Narodno tiskarno? Da o svinčenih in drugih aferah, o kontih pri Jadranski banki itd. niti ne govorimo. Ali je že eksistirala kedaj pri nas stranka, ki bi znala tako imenitno pleniti državne kase in izrabljati vladno moč, kot to dela sedaj dr. Zerjavova?

In ti ljudje so sedaj naenkrat zadeti v svojem plemenitem moralnem čustvovanju. Ti ljudje so se spravili nad naše združenstvo in ga hočejo učiti poslovne morale. Stvar bi bila zabavna, da ni za ves naš narod tragična.

Tako smo doživeli, da se mora sodišče, ki ima preko glave posla, kjer zaostajajo akti, ki zadevajo eksistenco mnogih družin in podjetij, baviti s procesi, ki so našopirjeni samo radi volivne štimunge. Iz cele Slovenije se zaslišujejo priče v procesu proti Gospodarski zvezi, ker je tovrstne liste za znižano vozino dala na razpolago tudi trgovskim trdkam, k čemur pa je bila v smislu dotične odredbe popolnoma upravičena, za kar je najboljši dokaz tudi postopanje železnice same, ki gotovo ne bi računala znižane vozine, kadar se je glasil tovrni list na kako trgovsko trdko, ako to ne bi bilo v redu.

hitel je v svojo uradno sobo ter prinesel veliko lepo preprogo, še iz časov pokojne Avstrije in dedščino sedanje sodnije. Njegovi predniki, kolegi, so jo kupili iz preostankov pavšala.

Prinesel je s ponosom to preprogo in jo pogrnil preko zelene ograje na tribuni.

Spremenile so se razmere in sodnik je bil brzojavno suspendiran.

Črna umetnost. Vedno smo gledali te umetnike z občudovanjem, posebno, ko smo čitali debele dnevnike, pa si nismo mogli predstaviti, kako se more toliko gradiva v enem dnevu natisniti. Knjige, listi in tiskovine bo bili naša dnevna potreba, kakor kruh in obleka. Danes se čitajo še dnevni listi, ako so polni senzacij, knjige si inteligent ne more več kupiti.

V našem mestu imamo lepo število tiskarn. Vse so iz predvojnega in vojne dobe, ko so si ljudje še dali tiskati posetnice, mrtvaške liste in sto drugih stvari, ki se danes več ne tiskajo.

Zaposlenih je od 120 tipografov še 70, petdeset pa jih je brez posla. Dobivajo od svojih srečnih sotrpinov mesečno podporo po tisoč do tisočdvesto dinarjev za oni črni kruh, ki je bil pred kratkem še bel.

Kaj pa bo takrat, ko bo zaposlenih samo še petdeset in sedemdeset brez posla, in mogoče zaposlenih samo še dvajset in sto brez posla?

Sicer smo pa že razložili, da se je dala cela akcija uspešno samo na ta način izpeljati, da se je pritegnilo k sodelovanju čim večje število trdk, da bi prišlo čim več blaga na naš trg, ker je prosta konkurenca edino sredstvo za znižanje cen.

Kdor bi hotel odredbo gosp. Sušnika izrabljati, bi dotičnih tovrstnih listov ne dal konkurenci na razpolago, temveč bi jih izrabljali sam zase ter zadobil naravnost monopolno stališče, tako da konkurenci ne bi preostajalo drugega kot zapreti svoje trgovine.

Tako stoji stvar. Naše združenstvo ni dalo najmanjšega povoda za razburjenje nezne in čiste vesti dr. Zerjava in njegove okolice, kar se bo izkazalo v kratkem. Kajti na svetu je hvala Bogu vendar še malo več poštenosti, kot bi utegnili soditi gospodje okrog »Jutra«.

Ali se jim odpro oči?

»Slovenski narod« je v svoji 260. številki od 13. nov. pr. l. pod gornjim naslovom objavil, da je Ciro Kamenarović bil oni, ki je popolnoma upropastil Jadransko banko v Trstu in spravil na rob propada Jadransko banko v Jugoslaviji, da je bil on tisti, ki je za stotine milijonov oškodoval naše narodno premoženje in uničil na stotine eksistenc, da je pod njegovim razdiralnim vplivom nastala narodno-napredna stranka in da so se pod njegovim vplivom razbile napredne vrste. »Slov. narod« končuje z nado, da so se »zapeljanjem« sedaj pač odprle oči, naredi črto pod račun in krona svoja izvajanja z zaključnim stavkom: »Vsi naprednjaki v enotno fronto!« — V drugem članku je »Slov. narod« vrhu tega v isti številki očital Kamenaroviću, da je on spravil banko v Trstu v laške roke.

Mi nimamo prav nobenega interesa, da branimo Kamenarovića ali da ga napadamo, n a m ni storil ne dobrega, ne zlega. Tudi nismo zagovorniki bank, pač pa smo nasprotniki grde hinavščine, ki jo uganjajo listi samostojnih demokratov. Kričijo o nacionalizaciji gospodarskih podjetij, pa jih ugonablajo, ako ne služijo njihovim strankarskim interesom. Tako je bilo tudi z Jadransko banko.

S tem, da »Slov. narod«, ki je v novejšem času prešel tudi oficijelno v roke dr. Zerjava et comp., z gornjimi navedbami hoče zvaliti odgovornost za umazano borbo demokratičnih »mladinov« proti Jadranski banki in za njene posledice z njihovih ram na druge rame, — s tem je zagrešena podla perfidija, kakoršne je zmožen samo »najgori od svih intriganata«, kakor se nekoga pravilno označili v Belgradu na odličnem mestu! Perfidija, ki zasluži primeren odgovor, katerega si naj »mladin« dobro zapomni!

Javnosti je še v spominu, kako je završalo, ko je Kamenarović na občem zboru Jadranske banke spomladi leta 1922. v silobranu napram tihim intrigam mladimov proti banki javno iznesel te intrige in manipulacije, ki so se v banki vršile pod prejšnjim, z »mladin« ozko zvezanim vodstvom pri kupcih s svincom na škodo »Propagandnega fonda za Koroško«, na škodo »Tehniško-visokošolskega fonda« in na škodo banke same s fingiranimi političnimi konti »Markovič« in »Lavrič«, s katerih so »mladinski« kolovodje pod raznimi fingiranimi imeni dvigali milijonske zneske brez vednosti ostalih članov načelstva takratne »Demokratske stranke« v Ljubljani.

Baš poslednje manipulacije, katere so bile takrat objavljene tudi v časopisih, so dale povod, da so se od »mladinov« vled te njihove zahrbtnosti takrat odcepili poštenji elementi in šli svojo pot.

Ze takrat je bilo jasno, da cepitev »naprednih« vrst ni bilo delo Kamenarovičevih rok, ampak posledica zahrbtnosti »mladinske« klike napram sočlanom načelstva v demokratski stranki. Razkol v »naprednih« vrstah so torej povzročili »mladinci« pod vodstvom dr. Zerjava!

Razkritja spomladi leta 1922. so seveda dala povod »mladinom« za najbesnejšo borbo proti Jadranski banki in proti njenemu ravnatelju Kamenaroviću.

Prvo bombo so vrgli »mladinci« z denunciacijo proti takrat še jugoslovanski Jadranski banki v Trstu. Kot figuro, ki je podpisala denunciacijo, poslužili so se nekoga odpuščenega uradnika te banke. Mi pa točno vemo, da je bila ta denunciacija plod ljubljanskih »mladinskih« kolovodij, točno vemo, kje je bila v Trstu skovana ta denunciacija, kdo je sodeloval pri sestavi te denunciacije in kdo in koliko denarja so dobili pomagači pri tej denunciaciji!

»Mladinci« v Ljubljani so torej v svojem slepem in besnem osebnem sovraštvu razgalili svojo internacionalno brezdomovinsko naravo in denuncirali kot pravi narodni izdajalec jugoslovanski zavod v Trstu italijanskim fašistom! Ako gredo »mladinci« radi tega pred sodišče, jim postrežemo z detaili!

Na Jadransko banko v Trstu je bil takrat seveda run, ki jo je spravil v še težji položaj, v kakršnem so jo prejšnji vodje zapustili. Ta težek položaj je dovedel na

zahtevo italijanske vlade, ki je podprla zavod s 13 milijoni lir, do italijanizacije Jadranske banke v Trstu, kjer so od tedaj imeli prvo in odločilno besedo Italijani!

Kdo je torej dal povod za to, da je Jadranska banka v Trstu prišla v italijanske roke? To so bili patentirani »jugoslovenski mladodemokrati« in njihovi drugi!

Pa ta razdiralni uspeh jim ni zadostoval. Organizirali so na to besno kampanjo tudi proti Jadranski banki v Jugoslaviji. Vsakdo še ve, da je objavilo »Jutro« proti Jadranski banki par sto napadov z namenom, da to banko in njene funkcije uniči! Ta časopisna »mladinska« borba, organizirana tudi v inozemstvu in naperjena proti cvetočemu zavodu, v katerem so imeli slovenski delničarji odločilno besedo, — je bila tako podla, da so se nad njo zgražali vsi pošteni in solidni gospodarski in politični krogi!

Znano nam je točno, da se je svoj čas vršil v Zagrebu sestanek današnjih kolovodij srbskih in slovenskih samostojnih demokratov, na katerem je bilo sklenjeno, da se mora Jadranska banka uničiti!

Ta borba, ki se je vodila nad leto dni, je imela za posledico, da je začelo ginevati zaupanje ljudstva do denarnih zavodov sploh. Samo Jadranska banka je, kakor čitamo v njenem zadnjem letnem poročilu, morala izplačati tekom te kampanje svojim vložnikom ca 150 milijonov Din.

In zakaj vsa ta razdiralna kampanja proti tedaj največjemu, čisto nacionalnemu zavodu? Zato, ker se je nekdo drznil posvetiti v Avgijev hlev »mladinske« korupcije!

In kake posledice je imela ta kampanja proti tukašnji Jadranski banki? Ta nekdanji cvetoči slovenski denarni zavod je bil vsled posledic napadov slovenskih ljudi končno prisiljen, da se je z vsemi svojimi, še vedno par stotimi milijoni vložki in z vsemi svojimi nacionaliziranimi industrijam predal na milost in nemilost belgrajski velebrski čaršiji! Slovenski delničarji so izgubili svoj vpliv, slovensko narodno premoženje se je zmanjšalo za par sto milijonov!

Belgrajska čaršija, ki je v zavodu zavladovala, nima v Sloveniji nič nujnejšega opraviti, kot da prodaja industrije tujcem, da en masse reducira svoje prečansko uradništvo in da je stotinam uradnikov vzela eksistenco!

Kdo nosi krivdo za vse to? Destruktivna »mladinska« družba, ki sebi in zopet sebi na ljubo ubija in uničuje! Mi smo v ta slučaj posvetili samo zato, da bo javnost videla, česa vse so zmožni Jutrovi v lastnih vrstah in proti lastnim zavodom. Če jim niso na uslugo za korupcijske namene.

Vranjemu klicu prodanega »Slovenskega naroda«, ki na podlagi cele kopice laži kliče: »Vsi naprednjaki v enotno fronto!« (seveda pod mladinskimi ministrskim klobukom!) — odgovarjamo mi:

Vsi pošteni Slovenci v enotno fronto proti korupciji, proti izdajstvu naših narodnih interesov, v enotno fronto za slovensko pošteno ime, v enotno fronto za ravnopravnost Slovencev v naši Jugoslaviji!

Volivno gibanje.

Prepeluh in hrvatsko radičevstvo.

V svojem listu in po svojih shodih je Prepeluh pisal in govoril, da je njegova stranka popolnoma slovenska, samostojna in da ni v službi Radičevcev. Predznil se je celo tajiti, kar je govoril Krnjević na Zidanem mostu o tem, da je Prekmurje hrvatsko. Sedaj pa je postalo očitno, da je samo navaden privesek Radičeve stranke in da mu nihče ni delal nobene krivice, ko se ga je imenovalo pripravo Radičevega voza.

Vso deželo so preplavili z letaki, ki sta jih izdala v hrvatskem Zagrebu voditelja Radičevcev Pavle Radić in urednik »Slobodnega doma« Rudolf Herzog, ki sta se podpisala in izdala kot narodna poslanca in člana glavnega odbora razpuščene hrvatske republikanske seljačke stranke. Ta dva priporočata Slovincem na Kranjskem kot nosilca liste Albina Prepeluha. Kdor je bil še doslej toliko nespameten, da je mislil, da tem ljudem res gre za republikanstvo, bo iz tega letaka jasno razbral, da je to hrvatska stranka, ki hoče s pomočjo izdajnika enotne slovenske fronte na Slovenskem dobiti nekaj glasov, da bi mogli potem vse državi in zunanjemu svetu govoriti, da so na Slovenskem ljudje, ki priznavajo Hrvatstvo pravico do Prekmurja. Svoj čas je eden izmed voditeljev Radičeve stranke rekel, da še ni bilo plebiscita, ali je Prekmurje slovensko ali hrvatsko in da morajo volitve biti tak plebiscit. Prekmurci so že ponovno povedali, da so Slovenci, ogorčeno odklanjajo, da bi prišli pod Hrvate in je beseda o plebiscitu žalitev ljudstva, ki je že pod Mažari trpelo radi slovenstva. Toda mi razumemo, da je Hrvatstvo za Prekmurje, ker imajo potem neposredno zvezo z Nemško Avstrijo, razumemo, četudi ne odobravamo, da se hočejo vsiliti slovenskim Prekmurcem in ostalim Slovincem pod pretvezo republikanstva, ne razumemo pa, da se je mogel dobiti na slovenskih tleh človek, ki naše Prekmurje zaradi par sto glasov, ki jih bo vjel na Kranjskem, izdaja drugemu narodu. V najbolj žalostnih poglavjih naše zgodovine so zapisani razni Dežmani in druge izdajice, tja bo zapisan tudi tisti, ki hoče uničevati samostojnost Slovenije s tem, da se na slovenskih tleh zavzema za Hrvate.

Nam so Hrvatje ljubi, z vsem srcem odobravamo njih boj za samostojnost Hrvatske, toda prav tako pa odločno odklanjamo, da bi segali na slovenska tla in omalovaževali naš boj za samostojnost Slovenije. Vse, ki jim je slovenstvo sveta stvar, opozarjamo, naj ljudem, ki jih sicer lepodoneča beseda »republika« moti, pojasnijo, kam vodi Prepeluhovo republikanstvo. —

V letaku izražajo voditelji Hrvatske republikanske seljačke stranke svoj strah, da bi šel kdo, ki ga je dvignila beseda republika, za Murnom iz Kandije. Nismo za tega moža, — saj je naš nasprotnik — toda vsaj eno ima, da se ni vpregel v hrvatski voz.

Danes je že gotovo, da upokojeni g. Prepeluh žalostno odide tudi v političen penzijo, in da bo spoznal, da s samimi letaki ne omami našega naroda, toda vsak glas, ki je oddan za njegovo stranko, je za slovenstvo izgubljen in vsakega nezavedneža, ki se je dal speljati na to pot, se veseli samo — Žerjav.

Po zobeh!

Zgodovina se ponavlja. »Se pet dni nas loči od velike odločitve v naši notranji politiki. Zato ni nič čudnega, ako že prihajajo vesti o novih političnih konstelacijah po volitvi. Gospod Pašić je dobil mandat samo za volivno vladno in najkasneje do 16. aprila mora biti sestavljena vlada, da more prestati pred novo skupščino prvo veliko bitko: volitev skupščinskega predsedništva. Je torej čisto naravna posledica parlamentarne vladavine, ako bo vlada neposredno po volitvah podala ostavko in bo s tem prenehala izdajanje novih ukazov. So pa tudi drugi razlogi, ki so prodrli v javnost in pričajo, da je sedanji sistem izgubil zaupanje krone, v kolikor ga je sploh imel. Razpust skupščine tik pred sprejetjem invalidskega zakona je bila znatna otežitev za monarhijo in le čim taktnejše obnašanje vlade bi moglo še olajšati položaj. Zgodilo pa se je ravno nasprotno, ker je vlada zlorabljala zase celo avtoriteto krone. Nezaslišano držanje vlade v pogajanjih z Avstrijo in Italijo je še bolj razburilo ogorčenje vse narodno misleče javnosti. Avstriji in Italiji dobro vedo, da niso mogli izbrati za sebe srečnejšega, za naš narod pa neugodnejšega trenutka, nego čas radikalnega režima.« (»Jutro«, št. 60, 1923.) — Te besede so letos poslovilno pismo dr. Žerjavu.

»Jutro«, dne 15. III. 1923. »JDS je narodna in demokratska stranka, ki hoče ljudstvu dati sposobnost, da se samo vlada in upravlja v skupščini in po samoupravnih zastopstvih.« — Ali ni komisar Žerjav najpristnejši tip ljudskega zastopnika v vladi?

Da, tako! »Jutro« je 13. III. 1923 takole pisalo: »Koalicija z radikali je imela v demokratskem klubu že pred razpustom le še čisto neznatno večino, ako bi pa dali danes o njej glasovati, bi brez dvoma propadla.« — Zgodilo se je, da je »koalicija propadla«, a Žerjavovci so raje dezertirali iz stranke kakor pa da bi živel brez »koalicije«...

Kdo je dr. Kramer? Se sledeče v pojasnilo: To je oni, kateri je leta 1919. zapravljal na najlahkomiselnejši način milijarde narodnega premoženja. Izbran od min. sveta za šefa likvidacije propadle Avstrije, je oviral našim ekspertom na Dunaju vsako delo. Kar se je kljub temu rešilo z neumornim trudom naših likvidatorjev, se je rešilo proti volji tega gospoda in s silo prepeljavalo na naše ozemlje. Ta gospod je bil prepričan, da bodo tudi velesile morale poslušati, kar jim bodo diktirali demokrati in njih pomočniki v SHS, to je branili so se likvidacije in izjavljali prav po ljudskoškolski — da tudi s tem odklanjajo dolgeve stare Avstrije. Prvo — odklonitev 12 mili-

jard (prejšnje vrednosti) vrednega našega, nam priznanega in prepuščenega deleža iz vseh mogočih panog centralnih državnih ustanov z neprecenljivim kulturnim in historijskim materialom se jim je posrečilo in to v največje veselje Avstrije in ostalih nasledstvenih držav, ki so vozile polne vlake v nove države. Ni se jim pa posrečilo drugo: Odklonitev avstrijskih dolgov, katero breme leži sedaj na plečah naših davkoplačevalcev. Pripominim, da bi bili z odklonjenim materialom prevzeti dolgovi daleč kriti. Vse to po posebni zaslugi dr. Kramerja. Njegova zasluga je bila, da je memorandum kulturne likv. komisije, v katerem so bile podrobno navedene vse naše zahteve na kulturnem deležu (vseučilišča, muzeji, galerije itd.), odposlan iz Dunaja 1. apr. 1919 prišel v Pariz šele po 1. avgustu — torej v času, ko je bila usoda vseh teh stvari že v mirovni pogodbi za večno zapečateni. Vse to — ker baje ni bilo kurirja, — pač pa so stali celi vlaki na razpolago par oficijelnim veriznikom, ki imajo danes palače na Dunaju. Po zaslugi tega vrhovnega likvidatorja so naše občine izgubile na stotine cerkvenih zvonov, ki so ležali še ohranjeni v arzenalu in jih je Avstrija na zahtevo likvidatorja bila voljna takoj povrniti za takratno nabavno ceno 3—4 K za kg. Brzjavljalo se je na vse strani zama. Nobe nega odgovora, prišel je podpis miru in ves ta material je bil zgubljen za narod, ki si še danes za težke pare nabavlja nove zvonove. Da bi likvidatorji ne bili preveč delavni, jim g. dr. Kramer enostavno ni dovolil izplačati plač in dnevnice — izvzemši svoje osebne prijatelje. Nekateri se danes nimajo svojih tedanjih dnevnice kot kazen za svojo marljivost. G. dr. Kramerju se imamo zahvaliti, da nismo dobili deleža od ogromnega premoženja Rudečega križa, ki nam je bil priznan. Oropal nas je vsega dobrega, pridobil nam je pa zato dolgeve stare Avstrije. Ko ga je odposlanec likv. komisije opozoril v Belgradu na to, da bodo vsi krivci in posebno on morali odgovorjati narodu — mu je gospod takoj zagrozil z zaporom. Okoli 30 likvidatorjev živi med nami in lahko vsi o tem pričajo. 8. februarja pa bo oni dan, ko bo dr. Kramer prejel od svojega naroda zaslužen obsojbo tudi za te grehe. Z gumijem naj bo zbrisan on in z njim vsa Žerjavova stranka za vedno iz političnega pozorišča zedinjene Slovenije. — Eden od likvidatorjev.

Narodni blok namerava poslati vsem volivcem dopisnice, s katerimi jih vabi, da bi volili za 2. skrinjico. Mi dobro vemo, da te dopisnice ne bodo zbegale nobenega volivca, ki pozna Žerjavovo delo, četudi ni naš pristaša, eno pa nas pri tem zelo zanima. Narodni blok ne upa več agitirati z Žerjavovim imenom. Volivcem hočejo poslati dopisnice, na katerih zataje, da je Žerjav nositelj tega bloka. Predobro se zavedajo, da koliko je ta človek oškodoval naše ljudstvo, da bi si še upali njegovo ime uporabljati pred slovenskimi volivci, ki niso posebej plačani, da zanj glasujejo.

Naše pošte. Od več strani smo bili opozorjeni, da so nekateri ljudje, ki imajo s poštom opraviti, silno radovedni. Razne demokratske eksponente odločno svarimo, naj se ne dajo na nobeno komando zapeljati, da riskirajo po 8. februarju svojo službo. Slučaje zbiraemo in krivcem ne bomo prizanašali.

Opozarjamo na Žerjavove agitatorje še enkrat. Z dežele nam poročajo, da Žerjavovi agitatorji, katerih se podi velika čreda po deželi, pred vsem poskušajo ljudi zbegati, češ, saj vam nič ne pomaga, če greste na volišče. Na razne načine poskušajo raznim omahljivcem in dvomljivcem vcepiti misel, da je najbolje ostati doma. Zlasti takim, ki so včasih volili s samostojneži, bi radi to misel zapisali v dušo. Za nas mora biti to samo nov opomin, da treba Žerjavu onemogočiti kolikoli s polnoštevilno udeležbo. Kdor bi ostajal doma, pomaga Žerjavu do izvolitve.

Za vsako vas poseben lepak izdaja slavni dr. Zupanič. Ljudje so mu za papir zelo hvaležni. Hvaležni smo mu tudi mi, ker bodo ljudje tembolj čutili, da mora vsakdo na volišče, da se otrese enkrat za vselej teh usiljivcev.

Fair play gospoda dr. Pivka v volivnem boju. Prejeli smo golič legitimitacije, ki jo dele dr. Pivkovi agitatorji med drž. uslužbenci. Besedilo se glasi: »Legitimacija. Gospod je podpisal izjavo, v kateri se je zavezal voliti pri volitvah v narodno skupščino dne 8. februarja 1925 listo »Narodnega bloka«, katere nosilec je g. dr. Ljudevit Pivko ter ga je smatrati za pristaša ideje narodnega ujedinenja. Obenem je plačal članski prispevek v znesku 1 Din. dne 1925. Podpis poverjenika: Čemu so neki te legitimacije? Brez dvoma za to, da se morejo volivci »Narodnega ploha« z njimi izkazati pri demokratskih veljaki, da so pravoverni, ker bi sicer nič ne dosegli. Ali je to fair, gospod doktor? Po našem mnenju ni narobe, take

vrste agitacija se približuje že zelo dejanskemu stanju člana 95. volivnega zakona, ki pravi, da je kazniv, kdor primora volivca s pretnjo, da za izvestno kandidatno listo glasuje ali ne glasuje.

Temeljite vladne priprave za volitve. Orožnike, zbrane v šoli v Kamenici v Sremski Savi, so že razposlali na asistenco. Po sto so jih dali v Zagreb, Sarajevo in Split. Pa smo se včasih razburjali, ako so »kanalčke« poslali k volitvam na Hrvatsko.

Kakšne agitatorje ima vladni »Narodni blok«. Kot »sreski« tajnik SDS organizacije v nekem »srezu« je nastavljen možakar, ki mu je dala finančna kontrola slovo radi defraudacije. Mož pridno agitira naokoli po gostilnah in posebno mnogo doseže za »Narodni ploha« z baharijo, koliko ima na dan dijet in potnin. — Pravijo, da je to nekje na lepem Dolenjskem.

Železniški ravnatelj — priganjač Žerjavovcev. Z ozirom na notico pod tem naslovom v št. 12. našega lista smo prejeli sledeče: Po železniških progah v območju ljubljanskega ravnateljstva se pojavlja višji žel. uradnik kot vnet agitator za Žerjavovo barko. Možakar je znan po svoji impozantni bradi in širokogrudnosti, zlasti pa ljubljanski javnosti še izza predlanskega volivnega boja, ko se je proslavil kot jugoslovanski »venbacitelj« pri prireditvah ljubljanskih kazinotov. Tudi gospodje pri ekonomskem oddelku, v družbi gospoda Negro, agitirajo na službenem potovanju za narodni ploha. Vse poštene Slovence na progah ljubljanskega ravnateljstva opozarjamo, da si točno za beležijo take in slične primere uradne zlorabe, zlasti vplivanja s pretnjami in strahovanjem na podrejeno uslužbenstvo.

Divljanje Pestotnik-Jelenčeve klike.

Kdor pozna le nekoliko toli proslavljeno »kulturnost« našega do mozga izkvarjenega »naprednjaštva«, se ni prav nič začudil, da je bila možna postavitev dr. Pestotnika za — prosvetnega šefa Slovenije. Vajeni smo pri nas zadnje čase takih absurdov, da se ne bi prav nič začudili celo imenovanju Pepeta Turka na to mesto, kajti vsaka stranka postavi na taka mesta ljudi, kakršne pač ima, in če stranka »napredne inteligence« ne premore nič boljšega, mora slovenska prosveta gužirati tudi kakega Pestotnika. Do tu se moramo vdati pač v voljo božjo, a kar sledi dalje, ni le zasmehovanje vsega prosvetnega dela v Sloveniji, temveč bije naravnost v obraz vsemu narodu ter njegovemu pravni čutu.

S Pestotnikom je bila namreč ustoličena na prosvetnem oddelku zopet zloglasna klika, ki se zbira pod streho Učiteljske tiskarne okrog proslulega Luke Jelenca in njegovih najbolj zagrizenih pomagačev, kakor so urednik »Učit. Tovariša« Ivan Dimnik, dalje neki Pegic, Gnus in podobne veličine, vsi navdušeni sokoli, orjunci in voditelji »naprednega« učiteljstva po poklicu. Ta klika je uprizorila zadnje tedne tako naravnost pobesnelo strahovlado nad vsem učiteljstvom, ki se ne uklanja brezpogojno diktatorjem v UJU, da prekipeva gnev vsega ljudstva do vrhunca. Odstavlja in prestavlja učitelje v takih masah, da zgodovina slovenskega učiteljstva kaj podobnega še ni doživela, sredi zime se brzjavno poganja učiteljstvo z družinami v cele dneve hoda oddaljene kraje, odstavljajo se v vodstvenih poslih osiveli učitelji in se podrejo mlečezobim učiteljicam-sokolicam itd. itd., z eno besedo: izkvarjena klika pobesnelih zagrizencev divja, kakor ni divjala niti avstrijska soldateska v prvih vojnih letih. V našem uredništvu leže kupi obupnih pisem prizadetih UJUjevskih žrtev, od katerih jih je nekaj še celo organiziranih v UJU, a imajo ta greh na sebi, da ne padajo na kolena pred sladko-maščevanim obrazom Jelenčevega adjutanta Ivana Dimnika.

Ne obračamo se do članov Slomškove zveze, ti niso klonili doslej in bodo potrpeti tudi še teh par tednov, ki so prisojeni Pestotnik-Jelenčevi komandi, a obračamo se do staroste sokolske zveze ter slovenskega pesnika in pisatelja Engelberta Gangla, kako more pred svojo vestjo, pred pošteno javnostjo in pred zgodovino zagovarjati in s svojim imenom kriti tako sadiščno divjanje svojih tovarišev in prijateljev, obračamo se do mase članov UJU z vprašanjem, če so še nadalje voljni prenašati tako znorelo početje svojih voditeljev ter s tem preozeti tudi vso soodgovornost zanje? Mera naše potrpežljivosti je izžrpana, nedolžne žrve kriče do neba po maščevanju in prepričani bodite, da pride, prej nego si mislite, dan, ko ne bo ostalo niti eno nasilje nepravno in ko se niti eden izmed krivcev ali sokrivcev ne bo odtegnil obračunu. Če misli kdo, da bo peščica omejenih zagrizencev trajno pljuvala v obraz vsemu narodu in se norčevala iz pravnega čuta vsega ljudstva, se

hudo moti. Sami ste diskreditirali šolstvo do najnižje stopnje ter izkopali jez med ljudstvom ter učiteljstvom in nosili boste tudi vse posledice svojega početja. Zadnjič nismo klicali nobenega na odgovornost v prepričanju, da bodo krivci razumeli naše kavalirstvo ter se izpametovali, toda prihodnjič nam ne bo mogel nihče več očitati te težke pogrške, ker vidimo, da jih je naša lepa gesta le še podžigala in še bolj korumpirala. Mera je polna in dan pravičnega obračuna se bliža.

Beleške.

Dr. Žerjav — pomiloščen. Druga številka »Narodnega dnevnika« je pod podpisom g. dr. Vladimirja Ravniharja prinesla vest, da je bil dr. Gregor Žerjav predlagan po dr. Ravniharju v pomilostitve v. Sem star naprednjak, a tega še nikoli nisem slišal, da bi bil prvobornik demokratov kaznovan in pomiloščen. Dobro bi bilo, da nam g. dr. Ravnihar pove tudi, zakaj je bil Žerjav kaznovan in zakaj je bila potrebna pomilostitev. Zakaj se pa ne pomiloste drugi, ki so se pregrešili zoper zakon? Zakaj je bil ravno Žerjav potreben pomilostitve? Ako nam g. dr. Ravnihar na to ne odgovori, prosimo »Slovenca«, da nam on to pojasni, ker na noben način ne bomo potem volili ljudi, ki so bili obsojeni od sodnije. — Star naprednjak.

Dr. Ravnikovo glasilo »Narodni gospodar« ima članek z naslovom »Osel gre le enkrat na led.« Ko so ljudje to brali, so rekli: »Da, če voli radikale!«

Število Narodnih blokašev v Sloveniji. Samostojni demokrat proti radikalu: »Kaj misliš, brate, koliko nas je v Sloveniji?« Radikal: »Veliko gotovo ne, sicer bi nas dr. Žerjav ne mogel do 8. februarja vseh pogostiti.«

»Proč z malimi strankami in strančicami!« (Jutro, marca 1923.)

F. Najmanjša je Žerjavova. Vsak glas zanjo je vržen v vodo.

Zato bodo Slovenci volili svojo največjo stranko SLS!

=====

Dopisi.

Vinica. Naš republikanski kandidat Horvat z Kota je imel na sennji dan 26. januarja shod. Poleg okrajnega komisarja ga je poslušalo nekaj Hrvatov, ki se stokrat bolje razumejo na republiko kot on, nekaj njegovih prijateljev in nekaj pristavev drugih strank. Ker ni smel zabavljati čez vojsko, žandarje, učitelje, financarje (te litanijske zna on dobro na pamet), se je spravil na pope in pogreval stare neokusne pomije iz »Domovine« in »Kmetijskega lista«, ki jih rad čita, in pripovedoval ljudem, da so popovi med vojsko na mehkih polstribih ležali, pečenko jedli in blagoslavljali orožje, s katerim so se ljudje morili. — Vidi se, da je Horvat že opesal v pameti, ker ne zna drugače delati za republiko. Zato naše ljudstvo vedno bolj vidi, da je ta republikanizem nespamet. Zaradi njegove protipopovske politike se ga oklepajo tudi nekateri, ki bi spadali k Zupančičevi skrinjici. Republikanizem bo zginit in propadel, kakor je Puceljeva stvar! Horvalu smo hvaliležni, da se je pokazal, kakršen je. Zato se bodo polagoma vsi pošteni od njega odvrnili.

Kranj. Ko so začeli v Kranju zidati Narodni dom, so demokratje farbali meščane in posebno pa še okolice, da bo stavba, katero mislijo zidati, velik gasilski dom za vso okolico, nekaj centralni gasilski dom. Zato so takrat o pravem Narodnem domu v javnosti bolj malo govorili, ker bi to ne vleklo. Treba se je bilo poslužiti nepoštenih zvijač. Sklenili so agitirati s stvarjo, ki je občeokristna. In res, tisti, ki niso poznali zvitosti teh dičnih gospodov, so se ujeli na ta lim in so dali za gasilski dom marsikakšen dinarček ali pa lepo smreko. Toda kaj pa je danes? Na mesto toliko obetanega in toliko zlorabljenega gasilskega doma je stopil Narodni dom; na gasilski dom so po zabili. Tamkaj zadaj so sicer prizidali neko kamrico, ki naj bo toliko obljubljeni gasilski dom. Odgovorite, je li to pošteno? Kje so vaše medene obljube? Pošten človek ne more in tudi ne sme biti zadovoljen s tem, kar vi počenjate z denarjem, ki ste ga na tak način izvalili iz žepov dobro mislečih ljudi. In sedaj? Še za tisto bomo kamrico, kjer pravite, da bo gasilski dom, ni denarja. Med tem, ko so že vse dvorane Narodnega doma parketirane in opremljene z vsem inventarjem in komfortom, pa ni pare za gasilski dom. Še danes kaže neometane stene in stoji popolnoma zapuščen brez vsake adaptacije. Bo še treba pobirati in berati na račun gasilskega doma. Ali ne?

Osilnica. Najsijajnejše agitacijsko potovanje ob sedanjih volitvah je izvršil dne 13. jan. t. l. brezdomno dr. Sajovic s svojim nadzornikom Betrianijem. Njemu, dr. Sajovicu, ni treba nič shodov. Zadosti je, da se je v avtomobilu pokazal v Osilnici, češ: »Saj veste, kdo sem. Vodim pravde, znam računati, obljubil ste mi pa že itak pred leti, da se vpi-

šete v mojo stranko, če ne zato, ker sem s Pašičem, pa zato, ker sem med vojsko po Osilnici žito rekviriral.« Njemu sploh ni treba volivcem v glave s težavo vlepati pametnih misli, ampak — strah. Zato hajdi z nadzornikom v Papeže v šolo. On se pa postavi zunaj šole za žandarja, sopihajoči nadzornik pa izvrši nad g. učiteljem Dr. Vondino povelje vprito otrok: »Vi ste prešli od »Prosvetnega oddelka« brzojavko, da ste razrešeni službe. Povelju se je treba pokoravati. Izpustite otroke in odidite. Da ni še rešen protest Krajnega šolskega sveta in občine, da se je ves šolski okoliš brez izjeme potegnil za priljubljenega g. učitelja Vondino, to g. Betrianija prav nič ne briga. Starši nimajo nič govoriti. — Sopihajoči nadzornik se z dr. Sajovicem vsede v avtomobil in odfrčita, češ: »Tako kakor z g. učiteljem Vondino, se bo zgodilo z vsemi Pašičani in Osilničani, če ne bodo volili 8. februarja dr. Sajevca. Zakaj on je s Pašičem, Pašič pa ima generale s puškami. — Pa kaj je g. učitelj Vondina zagrešil? Izrekel je neke mnenje, da Srbi plačujejo manj davka kakor Slovenci, da je latinica bolj praktična pisava kakor cirilica in da ni popolnoma korektna trditve, da so nas Srbi odrešili, ker smo mi sami šli za istim ciljem kot Srbi. Zato je bil ovaden kot protidržaven element, ki se ga kaznuje z izgonom iz države tekom treh dni. Če je dotičnik postal državljani, to neodgovornih činiteljev ne briga. Brigalo bo pa nas volilce 8. februarja, ko bomo vsi oddali glasove SLS že samo radi te nezasižane krivice, ko bi drugih nešteti ne bilo!

Brežice ob Savi. Mesto je dobilo svojega župana v osebi odvetnika dr. Zdolška; svetovalci so notar Iv. Bartol, šol. vodja Zupan, trgovec Iv. Vidmar in kovaški mojster Voigrinc. V odboru so večinoma pristaši demokratske stranke (Žerjavovega krila), pa tudi zastopniki obrti, radikalov, Nemcev in 2 izrazita poverjenika SLS. Ker gre za dobrobit prebivalstva, upamo, da se bo pošteno delalo. — Vlada je dala napraviti leseno lopo (garažo) za avtomobile; to je prav! Ni pa prav, da se je kljub protestu od cerkvene strani in od občine — delalo na praznik (1. jan.) in v nedeljo (4. jan.) v pohujšanje vernega ljudstva. Reklo se je, da je dovolila — »vladati! Proč s tako vladat! Osmi februar, metlo v roko! — Na šolah, pri mladini se kažejo sadovi sokol-

skega duha, v nemalo kvar vagoje bodočega naroda. Učiteljstvo je osebno morda, najbrž dobro, a — sistem, sistem! In pa pritisk iz Ljubljane, iz Beograda 8. februar, prinesel boljših časov! — Denarja manjka, gospodarstva stiska je velika! Davčni vijak pri nas neumorno dela po dnevi in ponoči brez usmiljenja. Hudi časi! Ljudstvo bo 8. februarja dalo svojemu upravičenemu nezadovoljstvu jasnega izraza s tem, da bo vrglo svoje kroglice v 1. skrinjico, da zmagajo red, mir in poštenje!

Rogaška Slatina. V nedeljo, dne 25. t. m. v krkonoskih gorah. Vsi igralci (večina šole je vprizoril dramatični odsek tuk. pevskega društva »Sloga« štiridejanko »Repoštev, duh prvič nastopil« so posvetili vprizoritvi izredno mnogo truda ter s tem vprizoritvi, da je prireditelj izredno dobro uspeš. Obisk je bil sijajen. — Zato kličemo društvu: le tako naprej!

Subotica. (Sovražstvo proti slovenskim železniškim uradnikom pri subotiskem žel. ravnateljstvu.) — Po prevratu je prišlo k subotiskemu žel. ravnateljstvu veliko število slovenskih uradnikov. In ravno oni so nosili največje breme v prometni službi, nekateri pa tudi kot strokovnjaki bivše juž. žel. pri drugih strokah. Po večini so bili ti uradniki vsi demokrati, kar se tiče strankarske pripadnosti. Ali gospodje uradniki so prinesli s seboj tudi še nekaj drugega razum strokovnega znanja, a to je poštenost, vestnost v službi in nepodkupljivost. A ravno radi teh svojih lastnosti so prišli pri tukajšnjem ravnatelju ing. Matiču ob milost. Tu ne velja nič, četudi si demokrat, pa če si zraven tega pošten in vesten uradnik! Ker samo na podlagi teh dejstev se najde vzrok, zakaj sedaj g. ravnatelj Slovence preganja, šikanira ter jih naravnost sovraži. Gosp. Matič! Se nič več ne spominjate časov, ko ste bili še načelnik prometnega oddelka, koliko so naši fantje doprinesli za normalen promet v vašem resoru? To je sedaj zahvala, da ste takorekoč po njihovem hrbtu zlezli v fotelj ravnatelja. Da niso naši fantje vestno vršili svoje stanovske dolžnosti, ali bi bili vi našli zaupanje pri merodajnih krogih, da bi vas postavili na tako odgovorno mesto? Mislimo, da se je i to upoštevalo, ne pa samo »partijska kvalifikacija«. Ni več daleč 8. februar, ko pride dan obračuna!

Ijen patru Rilu, vodji srednjeafriškega misijona. Osem let se je pošteno trudil, da bi pokristjanil Barce ob Belem Nilu (da ni imel trajnega uspeha, tega ni on kriv). Kako so Barci ljubili svojega dobrega evangelista »Abuna« ali »Balikana Solimana« (kakor so ga zvali), nam dokazuje barska pesem »Ro-net na balikana Solimanc« (Pozdrav našemu očetu S.). ki jo je objavil Fridr. Müller v X. letniku »Zeitschrift für Völkerpsychologie u. Sprachwissenschaft«, str. 485-7. Prva in druga kritika se glasi v slov. prevodu: »Zopet se nam vračša, S., ti dobrotljivi oče naš, ki si prišel (prvič) z naukom. Hvaljen bodi Bog, eden v treh (osebah)! Pozdravljamo te, našega očeta, ki si se vrnil. Tvoji služabniki pojo: Hvaljen bodi Bog, eden v treh! — J. K.

Jože Plečnik in Ivan Meštrovič med Čehi. Najstarejša češka umetniška korporacija »Umjelečka Beseda« v Pragi je imenovala za svoja častna člana arhitekta Jožeta Plečnika in kiparja Ivana Meštroviča.

Redni katehetski sestanek v Kranju bo v sredo 4. februarja in potem vsako prvo sredo v mesecu ob 13. uri. Vabljeni vsi gorenski katehetje!

Zaplemba »Obzora«. Zagrebški »Obzor« z dne 28. t. m. je bil zaplenjen zaradi članka »Inozemstvo in naše politično življenje« odn. »Balkanski tirani«.

Hišne preiskave v Zagrebu. Zagrebški policija je te dni izvršila hišne preiskave pri poslanecu HRSS Rudolfu Hercegu. Našli niso ničesar. Dalje so preiskali prostore »Radniške Borbe« in jih nato zapečatili. Končno so izvedli hišno preiskavo v stanovanju »Borbinega« urednika dr. Ante Ciliga.

Ogled obrtnih prostorov zaradi snaga. V Zagrebu pregleduje v zadnjem času posebna komisija obrtne prostore raznih manjših podjetij: izkuhov, vinotočev, branjarij itd. Po mnogih obratih je našla veliko nesnaga in nared. 15 obratov je takoj zaprla, obenem pa bodo lastniki kaznovani s znatnimi denarnimi globami.

Umrl je v Zagrebu zdravnik dr. Dane Pogačnik.

Razpisani poštni uradi. Mesto poštnih odpravnikov je razpisano na Krki in pa pri Sv. Benediktu v Slov. goricah.

Sreča v nesreči. Vsi zabavljamo nad neredom v državni upravi. Včasih je pa le tudi nemarnost in javni upravi za koga prava sreča. Te dni poročajo vsi hrvatski listi, da se tega najbolj veselil na smrt obsojeni razbojnik Jovo Čaruga. Sarajevski krvnik Mauser je namreč sodišču sporočil, naj se nanj ne zanašajo, ker on ne bo obešenja izvršil, dokler mu država ne izplača 1500 Din, ki mu jih je dolžna za prejšnje justifikacije. Še več. Gospod krvnik zahteva, da mu izplačajo primerno akontacijo za potne in druge stroške, sicer ne gre. — Daleč smo prišli, še krvniki ne zaupajo PP režimu.

Izseljevanje iz Jugoslavije v novembru 1924. Meseca novembra 1924 se je izselilo iz Jugoslavije vsega 1614 oseb, od tega 1503 naših državljanov (1084 moških in 419 žensk) in 11 inozemcev (74 m. in 37 ž.). Od skupnega števila naših izseljencev odpada na Hrvaško in Slavonijo 468 oseb (313 m. in 155 ž.), na Vojvodino 436 (228 m. in 208 ž.), Srbijo 279 (272 m. in 7 ž.), Dalmacijo 205 (183 m. in 22 ž.), Slovenijo 82 (61 m. in 21 ž.), Črnozero 29 (23 m. in 6 ž.), Bosno in Hercegovino 4 (vsi moški). Po poklicu je bilo 94 kvalificiranih delavcev, 187 nekvalificiranih, 827 poljedelcev, 26 pripadnikov svobodnih poklicev in 369 družinskih članov, ki se ne preživljajo sami (stari, žene in otroci). Po dobi je 546 izseljencev med 18 in 30 leti, 463 med 31 in 50, 87 nad 50 in 407 pod 18 leti. Po veroizpovedi je 1008 rimskokatolikov, 376 srbsko-pravoslavni, 2 grkokatoliki, 110 protestantov in 7 židov. Po plemenih je bilo 850 ali 57 odstotkov Srbov, Hrvatov in Slovencev, 426 ali 28 odstotkov Nemcev, 205 ali 14 odstotkov Mažarov in 22 ali 1% drugih narodnosti. Med deželami, kamor so bili izseljenci namenjeni, je zopet na prvem mestu Argentina s 485 izseljenci, potem Brazilija s 392, Avstralija z 289, Združene države Severne Amerike s 163, Uruguay s 123, Kanada s 25, Chile s 13 in ostale ameriške dežele s 13 izseljenci. Iz domačih luk je odplulo 127 izseljencev in to 110 mož iz Gruza in 17 iz Splita; ostali so potovali preko tujih luk, največ preko Cherbourga (385), Genove (308), Hamburga (299) in Amsterdama (165). Največ oseb je odpotovalo po posredovanju družbe Hamburg-Südamerikanische Gesellschaft, to je 289; potem pride Royal Mail Co. (266), Navigazione generale italiana (217), Holland Lloyd (165), Cie. G. Transatlantique (130), Lloyd Sabaudo (114), White Star Line (83), Cunard Line (78), Orient Line (69) in Cosulich Line (54). Razlogi za izselitev je bil izključno zaslužek. Izselilo se je prvokrat 1384 oseb, drugičkrat 110, tretjčkrat 4, četrtičkrat 4 in nad štirikrat 1. Izmed izseljencev je potovalo na lastne stroške 1020 oseb, 483 pa na stroške družine. Lani se je v istem mesecu izselilo vsega 1467 oseb (brez inozemcev), in to 897 moških in 570 žensk. Od 1. januarja do 30. novembra 1924 se je izselilo vsega 15.894 oseb (brez tujih državljanov), dočim se je v istem razdobju minolega leta izselilo samo 7130 oseb. Od 111 tujih državljanov, ki so meseca novembra l. l. odpotovali z našega teritorija, je bilo 65 državljanov Združenih držav S. A., 13 Čehoslovakov, 8 Mažarov, 4 Avstrijci, 4 Rusi, 2 Poljaki, 2 Italijani in 12 pripadnikov drugih

Dnevne novice.

Škrinjica SLS na Kranjskem je

1.

Nosilec kandidatne liste:

Dr. Anton Korošec

— **Rudarsko pismo ministru za rude dr. Žerjavu.** Trboveljski, zagorski in hrastniški rudarji so poslali ministru za šume in rude g. dr. Žerjavu pismo sledeče vsebine: Prezvzvišeni gospod minister! Z velikim začudenjem smo brali, da potujete po celi deželi slovenski in da povsod vabite k sebi na dober obed gospode župane in prečastite gospode župnike. Take lepe in dobre obede ste priredili v Krškem in v Novem mestu in mogoče še kod drugod. Mi pa vemo, da v Krškem in v Novem mestu ne kopljejo nobenih rud in čudimo se, zakaj ne priredite takšnega dobrega obeda tudi tam, kjer kopljejo rude. V Krškem in v Novem mestu prešajo vino. Vi pa niste minister za vino, ampak ste minister za rude. Popolnoma pravično bi torej bilo, da bi Vi prišli najprej k nam in nas povabili ne samo na kosilo, ampak tudi na večerjo, ker smo rudarji in ste Vi mož naše stroke, dokler ste pri rudah. Mi pričakujemo prav zanesljivo Vaš visoki obisk s kosilom in večerjo. Če pa se sramujete sedeti med nami pri kosilu in pri večerji, nas tudi ne bo motilo. Mi imamo dovolj otrok, da jih lahko pošljemo po kosilo in po večerjo tudi s piskerčki, samo prosimo Vas, da bi nam povedali, kam naj otroke pošljemo. Če nam plačate kosilo in večerjo v gostilni ali pa s piskerčki, bomo prav gotovo glasovali vsi za JDS in za kosilo in za večerjo. Pijačo smo pripravljene plačati sami in še za gospoda ministra ga bo en glaž. Pa kmalu je treba to narediti, ker nečemo dalje čakati kakor do 8. februarja — Trboveljski, zagorski in hrastniški rudarji.

— **Slovenijo očistimo pegl Carinarnica v Boh.** Bistričci je poslala sledeči urad. popravek: Ni res, da srbski carinski uradniki niso baš posebno vjudni na obmejnih postajah, res pa je, da vršijo svojo službo uljudno. Ni res, da si je dovolil carinik g. T. v Boh. Bistrici kot uradnik v službi, da je pred nedavnim časom pregledal nekega duhovnika, ki je potoval v Italijo, trikrat, brskal po brevirju, prostaško pretilpal vse žepo, stvari, ki jih je našel, ni položil tja, kjer jih je vzel, kar zahteva olik

in kakor delajo uljudni nemški in laški cariniki, res pa je, da carinika z začetnico T. na carinarnici ni, da se je vozil dne 21. t. m. s vlakom št. 914 kaplan gosp. Ivan Pivk iz Jesenice preko Bistrice v Italijo in da ga je takratni dežurni carinski uradnik pregledal, opozoril pri tem uljudno na obstoječe carinske predpise. Ni res, da ni najhujše, ker je pač imel duhovnika pred seboj, mož pa je orjunc, res pa je, da je dežurni postopal točno v smislu zakona in da mož ni organiziran v »Orjunic«. Ni res, da tudi ni najhujše, da je duhovnik moral zamuditi vlak radi šikan omenjenega uradnika, res pa je, da je duhovnik zamudil vlak po lastni krivdi. Ni res, da najhujše je pač to, da se uradnik v službi prostaško zlaže orožniku, ki pride k vlakom posredovati, češ, gospod se noče podvreči carinski reviziji, res pa je, da je službujoči uradnik povedal orožniku pravi dejanski stan in da je orožnik prišel k vlakom izvrševati svojo službo, ne pa posredovati. Ni res, da to pačno karakterizira balkanizem srbskih carinikov, res pa je, da pri tem incidentu ni prizadet noben srbski carinik, marveč carinski uradnik kraljevine SHS, ki pripada Hrvatskemu plemenu našega naroda.

Boh. Bistrica, dne 30. decembra 1924.

Upravnik: Nikola Vukčević.

— **Tiskarji za svobodo tiska.** »Grafiki radnike, strokovno glasilo zveze tiskarskih delavcev, je objavil v svoji zadnji dne 24. t. m. izšli številki oster protest proti zatiranju tiska. »Grafiki radnike piše: »Časopise ustavljajo, kolportajo jim prepovedujejo in jih z vsemi sredstvi zatirajo. To zadeva v prvi vrsti nas tiskarje. V volitvi dobil se je dogodil nečuten in neverjeten slučaj, da brezposelnost v naši stroki ni padla, ampak je narastla! Na ta način današnji režim s tem, da zatira tisk, najhujše tepe nedolžne reveže, ki jih s tem spravlja ob kruh. Mi protestiramo proti zatiranju tiskovne svobode in zato pozivamo merodajne činitelje, da nehajo s preganjanjem in da svojih nasprotnikov ne tepejo preko naših hrbtov. Če pojde tako naprej, bomo tudi mi pristljeli, da se bomo branili z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago, in bomo pozvali tudi zvezo delodajalcev, da oboji skupaj ukrenemo v smislu tarifne skupnosti korake, ki tudi režimu ne bodo všeč, če se že ne zgane časni-karska organizacija, kakor da ji to ni nič mar. Zivela tiskovna svoboda!

— **Draginjske doklade po novem zakonu upokojenih orožnikov.** Kakor izvemo iz zelo zanesljivega demokratskega vira, se bo začel po novem zakonu upokojenim orožnikom povišek po zakonu pripadajočih draginjskih doklad glasom naredbe »Uradni list« št. 97 od 22. 10. 1925 brez vsacega nadaljnjega odlaganja že tudi izplačevati. Izplačilo je izposloval g. dr. Žerjav.

— **Zamorska pesem na čast Ign. Knobleharju.** Te dni bo 80 let, kar je bil Ign. Knoblehar (roj. l. 1819. v Škocijanu pri Dobrovi, posvečen v mašnika 14. marca 1845) pride-

narodnosti. V minulem mesecu novembru se je vrnilo iz prekomorskih dežel vsega 306 oseb.

— Vzdrževanje bivših verskih šol v Hrvatski in Slavoniji. Prosvetni minister Pribičević je izdal naredbo o vzdrževanju bivših srbskih, sedaj javnih narodnih osnovnih šol v Hrvatski in Slavoniji, ki določa: Upravne občine v Hrvatski in Slavoniji morajo poslej nositi vse stvarne stroške za vzdrževanje bivših srbskih avtonomnih verskih šol, ki so se z naredbo bivše hrvatske pokrajinske vlade z dne 22. maja 1922. proglasile za javne. Stroške morajo zagotoviti potom rednega proračuna kakor za vse ostale šole. — V kolikor so predmetne šole v zgradbah pravoslavni srbskih cerkvenih občin, so upravne občine dolžne, da sporazumno s cerkvenimi občinami plačajo letem odškodnino za uporabo in popravila teh prostorov in da sploh nosijo tudi vse druge stroške za ta poslopja kakor za poslopja ostalih šol. Odnos morebitnega premoženja in zakladov bivših srbskih avtonomnih šol, ostane do zakonske rešitve tega vprašanja neizpomenjen. Ta navedba velja od 1. januarja 1925. Upravne občine, ki doslej v svojem proračunu nimajo potrebnih vsot, da zadostijo določbam te naredbe, morajo to storiti naknadno. — Ali je vlada merila z enake mero tudi bivšim katoliškim verskim šolam?

— Nova izdaja Boskovičevega dela. Znanje ministstvo je podarilo po en izvod Boskovičeve »Theoria philosophiae naturalis«, ki jo je pred kratkim izdala založniška tvrdka »Open Court Publishing Company«, Chicago-London, knjižničarja škofijskega ordinariata in škofijskega semenišča v Dubrovniku. — Rugjer Josip Bosković je bil rojen v Dubrovniku 1711 leta umrl je v Milanu 1787. Bil je filozof, astronom, zgodovinar in pesnik svetovne slave. Svoje gori navedeno delo je izdal prvič na Dunaju 1758. Druga izdaja s popravki je izšla 1763 v Benetkah. Sedanji angleški izdaji je napisal uvod dr. Petronijević, profesor filozofije na belgrajski univerzi. K stroškom je prispevala tudi jugoslovanska vlada. Knjiga je velikega formata ter vsebuje na eni strani latinski izvirnik, na drugi pa angleški prevod.

Našim rodbinam priporočamo našo domačo Kolinsko ciklorijo, izvrsten pridelek za kavo.

— Znamenje slabe konjunktura. Novosadski »American-Bar«, prejšnja leta shajališče spekulativcev in dobičkarjev, je ob teh neugodnih časih izgubil vse svoje obiskovalce in njegov lastnik Jęftić ga je te dni zaprl. Jęftić ni mogel plačati niti artistov, ki so se sedaj gibrili na sodnijo, da dobe pogodbene plače.

Iz Štajerske.

Skrinjšica SLS na Štajerskem je

1.

Nosilec kandidatne liste:

Dr. Anton Korošec

Glavni volilni odbor za okrožje Maribor-Celje se sestane v posvetovalnici na mestnem magistratu v Mariboru.

Avtomobilska nesreča. Pri Sv. Trojici v Slov. Goricah se je prevrnil tovorni avtomobil. Šofer je ostal nepoškodovan. Nesreča se je zgodila na ta način, da se je zlomilo pero, nakar je avto zadel ob cesni kamen in se prevrnil. Avtomobil, ki je last Delniške pivovarne Laško v St. Lenartu, je malo poškodovan.

Splašen konj. V četrtek popoldne se je v Mariboru na Trgu Svobode splašal konj nekega trgovca in v divjem galopu vdril proti park. Čez nekaj se je pomiril in se je sam vrnil domov. Med ljudmi je povzročil velik strah.

Plin ga je zadušil. 79 letni nočni čuvaj Ferdinand Jant, ki je uslužben pri mariborski tvrdki Josip Reich v Trstenjakovi ulici, je pozabil v pisarni, kjer prenočuje, zapreti plin. Čez noč je plin nemoteno uhajal, napolnil sobo in zadušil spečega čuvaja.

Požar. V nedeljo je izbruhnil požar pri posestniku Agati Orač v Brezju nad Slomom pri Sv. Juriju in uničil celo poslopje. Istčasno se je vršilo ženitovanje njene hčerke v sosedni vasi, vsled česar je slučaj tembolj tragičen.

Padle cene. Vsled padanja cen govejega mesa so mariborski gostilničarji znižali cene jedilom.

Iz Primorske.

Smrtna kosa. V Tolminu je umrl Luka Sorli, star 40 let. Pokojnik je bil brat istotako pokojnega notarja Tome Sorlija. Bil je zvest in poštvovalen narodni delavec.

Brezumnost in zloba. »Gor. Stražac« poroča: V didaktičnem okrožju Solkan, kjer go-

spoduje in ukazuje didaktični ravatelj Caligaria, so po vseh ljudskih šolah prepovedane vse slovenske učne knjige. Pouk slovensčine in v slovenščini se sme vršiti samo ustmeno in s pisanjem na tablo. Tudi v višjih razredih na šestrazrednici v Solkanu so slovenske knjige odpravljene. — Brezumnost in zloba dalje že ne moreta iti.

p Samovolja javnih organov. »Gor. Stražac« poroča: Minolo nedeljo je sedel v kavarni v Tolminu med drugimi gosti šofer Pušnar. Mirno je bral neki ljubljanski dnevnik. Ura je že bila blizu enajste. Kar vstopijo domači orožniki in vprašajo mladenčca, zakaj ne zapusti kavarniških prostorov. Ta jim odvrne, da so še drugi gostje tudi notri. Pri sosednjih mizah so sedeli še poročniki orožnikov in nekateri drugi častniki. Nato pogleda eden izmed orožnikov list, ki ga je držal g. Pušnar v rokah in pripomni, da je to protidržen list (un giornale sovversivo), ki ga dobiva najbrže gostilničar Manfreda iz Volč. Po teh izjavah so zahtevali, naj se gost legitimira. Kljub šoferjski izkaznici so izjavili, da je v okrožju neznan, ga vklebili in peljali na orožniško postajo. V torek so ga zvezanega prepeljali v Gorico in ga brez zaslusljanja po g. policijskem komisariju zaprli. V sredo je vršila na policijski komisarij v Gorico mati aretiranega in prosila, naj sina izpuste. G. komisar ni o celi stvari ničesar vedel. Ko so mu zadevo pojasnili, je ukazal, naj takoj izpuste aretiranca. V tem so bili tudi pri g. Manfredi v Volčah izvršili hišno preiskavo. Pravijo, da bo Musolin sedaj zopet začel z »normalizacijo«. Kdaj bodo taka navodila dospela na Goriško?

Iz Ljubljane.

Skrinjšica SLS v Ljubljani je

4.

Kandidat:

Dr. Anton Korošec

Namestnik:

Franc Terseglav

Iz Zborovanje ljubljanskih mesarjev. Načelnik zadruga ljubljanskih mesarjev je sklical za 28. t. m. shod v zadrugi včlanjenih mesarjev. Vabilu so se odzvali zadrugni člani skoro polnoštevno in so napolnili stekleni salon Košarkove gostilne do zadnjega kotička. Govoriti so hoteli, kakor je bilo rečno, o zadrugnih zadevah, posebno pa še o neznosni draginji mesa, ki preti vsak dan še bolj narasti, če ne pride nepričakovana pomoč. Po daljšem odmoru je povzel besedo spoštovan član zadruga in je govoril: »Gospodje tovariši! Vi vsi veste, da nam gre hudo (Poslušavci žalostni povsijajo glave in bobnajo s prsti po mizah). Tovariši, jaz Vam povem še enkrat, da nam gre hudo! Kam pa naj to pride, če bo živina vedno cenejša? Kako visoko pa naj potem cene še dvignemo? (Poslušavci dvignejo glave in šepetajo nekaj o dviganju cen.) Kako pa naj ti ubogi ljudje meso plačujejo? Kmetje dajejo živino že napol zastonj, prosim, po 10 dinarjev kilo, kako pa naj mi to neznanstvo draginjo vzdržimo? Mi ne moremo več zdržati, nas bo vseh konec! (Poslušalci zastokajo. Konec nas pa ne sme biti in nas tudi še ne bo, kdo pa naj potem meso je, če ga ne bomo mi? Ali naj gre vse v nič? Ali naj vsi požro tako lepe ščetine in rospatelne in bifteke, kakor jih prodajam jaz. (Med poslušalci velikansko ogorčenje: »Figo imaš, goljuf, pa ne dobro blago! Še šintar ne mara takega blaga!«) Ko se je hrup nekoliko poglobil, sta stopila v salon mestna kralja gg. Turk in dr. Puc. Zborovalci so utihnili. G. Turk pa je rekel zborovalcem: »Nikar ne jokajte in ne stokajte. Še smo mi tukaj in bomo še tukaj in mi mestne stojnice ne bomo odprli. Kaj so pa nam mar taki, ki nič nimajo? Kdor nič nima, naj krompir žlampa in prežganko, mi bomo pa prato jedli, ki imajo. Eden od nas več odvaga kakor sto ljubljanskih lačenpergarjev in zato bomo mi še naprej meso drago prodajali, ker ga vseeno lahko kupimo, čeprav kmetje živino po kroni prodajajo, in zato bomo tudi volili ministra Žerjavo, ki tudi lahko meso vsak dan kupuje, ne pa onih, ki morajo jesti sam krompir in prežganko.« — Tem besedam je sledilo burno odobravanje. Zadrugne zadeve so pa obravnavali gospodje še pozno v noč.

Iz »Narodni plohe« in obrtniki. Na obrtniškem sestanku »Narodnega ploha« 29. t. m. pri Mraku se je kandidat Mohorič dotaknil tudi zavarovanja delavcev. Ker so obrtniki brez razlike političnega mišljenja zelo nevoljni radi previsoke mere prispekov, je gospod kandidat obljubil, da bodo prispevke znižali. Dalje se pa v vprašanja okoli delavskega zavarovanja ni hotel spustiti. Zato se bomo pa mi. Vsa sedanja ureditev zavarovanja je delo dr. Žerjavo, ki se pa ni lotil kot minister za socialno politiko tega vprašanja iz brige in iz ljubezni do delavstva, ampak iz posebnih interesov gospodarske klike, na

katero se naslanja. Pri začetni zavarovalnici soper boleznim in nezgode je bilo nabranih po prevratu precej milijonov. Teh milijonov se je zahotelo Žerjavovi gospodarski kliki. Zato pa je ministrstvo obenem, ko je izdalo nov zakon o zavarovanju, odredilo, da se mora vsa rezervni denar zavarovalnice prenesti v Zagreb k osrednjemu uradu, kamor se morajo odtelet pošiljati tudi vsi redni prispevki. Osrednji urad je pa na povelje od zgoraj naložil vsa razpoložljiva denar pri »Slavenski banki«. Banka je denar dalje posojala, toda ne slovenskim obrtnikom, ker teh v Zagrebu ni, ampak drugim ljudem. In tudi če bi ga jim tudi hotela dati na razpolago, kdo zmora 20 do 25 odstotne bančne obresti? Mesto, da bi ostal slovenski denar tudi po novem zakonu okrožnemu uradu v Ljubljani in bil po nizki obrestni meri na razpolago slovenskim obrtnikom, se je nalašč ves denarni promet scentraliziral v Zagrebu, samo da je klika neopazeno lahko delala. Kar je hotela. Za načelnika osrednjega urada je bil pa imenovan od ministrstva mož, ki je delal tako kakor so Žerjav in njegovi drugovi hoteli. Slovensko obrtništvo je bilo s tem zelo oškodovano; škoda je imelo vsaj toliko, kolikor je »Slavenska banka« s temi milijoni — bilo jih je blizu 20 — tekom let zaslužila, vsega tega gospod kandidat zbranim obrtnikom ni povedal. Zato pa povemo mi. Iz tega pa slovenski obrtniki lahko posnamejo, koliko so vredne Mohoričeve obljube, da se bo zavzemal pod okriljem »Narodnega ploha« za dobrobit slovenskih obrtnikov. Tudi, če bi v resnici hotel kaj na obrtnike storiti, bo moral vedno preje »Narodni ploha« za mnenje svojega političnega šefa dr. Žerjavo, ki pa presoja, kakor smo pravkar videli, vse skozi s čisto drugačnega stališča kakor slovenski obrtniki in zato tudi vedno njim v škodo.

Iz Shod ljubljanskih obrtnikov pri »Mraku«. V četrtek zvečer se je zbralo veliko število ljubljanskih obrtnikov pri »Mraku« na Rimske cesti, da se pogovore o volitvah. Stekleni salon je bil nabit poln. Shoda so se udeležili najuglednejši ljubljanski obrtniki in načelniki obrtnih zadrug. Na shod so prišli tudi kandidati narodnega ploha in mestni trije kralji. Prvi se je oglasil k besedi g. Jože Turk, ki je v krasno zasnovanem govoru ostro ožigosal protidržinske odredbe, ki jih je l. 1919. izdal in podpisal dr. Žerjav. Zaradi teh odredb je bilo na stotine obrtnikov pozvanih pred sodišče, ki jih je na podlagi dr. Žerjavovih odredb kaznovalo z občutnimi denarnimi kaznimi, z zapori in z zaplenbo blaga. To je bil neverjeten napad na pravice obrtniškega stanu, ki ga po ugotovitvi gospoda Turka ni zakrivilo sodnijsko uradništvo, kakor stoji v »Jutru«, kajti sodniki so se držali odredbe, ampak odgovoren za vsa ta preganjanja je edino dr. Žerjav. G. Turk je povedal dalje, da je dr. Žerjav dal razpustiti občinski svet, tako da sedaj mestna občina ne more nič zidati. Pri zidanju hiš pa je zaposlenih okoli 20 vrst obrtnikov, ki danes vsi žalostno čakajo, kdaj bo zopet gospodaril na magistratu svobodni župan z občinskim svetom, da se bo kaj zidalo. Tudi tržne razmere so take, da se Bogu usmili, kar je pa končno vseeno, ker se ne da več kuhati, če ni premoga in drv. Tega pa v Ljubljani manjka na vseh koncih in krajih, manjka pa drv in premoga gotovo zato, ker je minister za drva in za premog dr. Žerjav. Ko je g. Turk tako naštel vse velike zasluge dr. Žerjavo za ljubljansko obrtništvo, je zaključil svoj govor s pozivom na zborovalce, naj 8. februarja prav gotovo volijo dr. Žerjavo in njegovega pomočnika Mohoriča. Ko je pa g. Turk nehal in se vsedel, so se ljubljanski obrtniki suvali med rebra in si šepetali na ušesa: »Al' ga ma!«

Iz Smrtna kosa. V uršulinskem samostanu v Ljubljani je umrla dne 29. januarja uršulinka-učiteljica M. Agnes Gula. Od l. 1895. do 1898. je bila voditeljica samostanskih novink v Ljubljani, kjer je postala leta 1898. samostanska prednica. Ko se je leta 1906. otvoril skupni novicijat za vso provinco v Mekinjah pri Kamniku, kamor so pošiljali redovno mladino samostani: Bratislava (Cehoslovanska), Gorica, Ljubljana, Škofja Loka, Trnava (Cehoslovanska), so višji predstojniki postavili M. Agnes na odgovorno mesto voditeljice. V tem idiličnem zatišju je vzgajala Bogu in uršulinskemu redu lepo število vrlih redovnic, ki so ji ohranile hvalnost in ljubezen do groba, gotovo tudi preko groba. M. Agnes je bila vzor reda in točnosti. 36 redovnih let je zvesto hodila pot popolnosti. Bog je pripustil, da je bila ta pot večkrat strma in težavna, nazadnje se je razvila v pravi križev pot mukopolne bolezni. V trpljenju očiščena in posvečena je dozorela za nebasa. — Pogreb bo v soboto ob 14. uri.

Iz Sv. maša zadušnica za pokojnega grofa Hervarda Auersperga bo danes ob 9 popoldne v križanski cerkvi.

Iz V gostilni pri Tičku na gričku se toči s 1. februarjem izborna dolenski žametna črna znanega vinogradnika Levičarja. V nedeljo in ponedeljek špehovka. Sprejemajo se abonenti na hrano.

Iz Umrla so v Ljubljani: Katarina Vavpotič, hiralica, 46 let. — Fran Hauptman, prof. v pok., 78 let. — Terezija Tesovnik, kočarjeva hči, 39 let. — Dr. Vadim Dolivo-Dobrovolski, univerzitetni asistent, 80 let. — Marija Golobič, žena uslužbenca tobačne tovarne,

59 let. — Marija Forte, posestnikova žena, 37 let. — Veronika Zgonc, delavkina hči, 5 let.

Iz Nalepljanje raznih reklam in oklicev na javnih prostorih. V zadnjem času se je razpasla navada, da razna društva, kakor tudi privatne osebe nalepljajo in izvešajo na javnih prostorih ljubljanskega mesta reklame za prireditve itd., ne da bi imele za to potrebno dovoljenje pristojne oblasti. V prihodnje se bo proti vsakomur, ki bi razvijal reklamo na kakršnikoli način brez dovoljenja mestnega magistrata kar najstrožje postopalo po predpisih cestno-policijskega reda.

Iz Odpredaja konj. Mestna občina ljubljanska namerava odprodati za sedaj 3 pare konj iz mestne pristave. Javna dražba teh konj se bo vršila v sredo dne 4. februarja t. l. ob 10. uri popoldne na konjskem sejmišču pri mestni klavnici.

V zalogi mizice in stolčki iz hrastovega lesa, predali in rolo.

Franc Bar, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5

Zaupna pisma SDS.

I.

To pismo je napisal naiven kandidat SDS, čegar ime iz usmiljenja zamolčimo, svojem agitorju. Agitator ga je izgubil, srečni najditelj pa ga je prinesel nam v uredništvo.

Pismo se glasi:

Dragi prijatelji!

Brezumnost, zakaj me sprašuješ. Hišnim posrednikom povej, da se je stanovanjski zakon godaljšal samo do 8. febr. 1925. Tako neumni vendar ne bomo, da bomo to javno povedali in s tem izgubili vse, ki niso hišni posestniki. Tem hišnim posestnikom povej, da po 8. febr. če nas bodo volili, prepustimo vsako pravico do povišanja najemnin. Kaj nam potem mar najemniki, saj smo v stranki SDS vsi vendar hišni posestniki! Najemnikom stanovanj pa povej, da zakon še ni sklenjen in da bomo delali za nje, da bo najemnina kolikor mogoče nizka. Po volitvah jim bomo itak pokazali figo. Ti si hišni posestnik in jaz in kolikor mi je znano pri naši stranki so to vsi, kar jih pa ni, pa imajo denarja, da bodo lahko plačali tudi višje najemnino, seveda šele po 8. febr. — Delaj agitiraj, kot jaz! Vsak dan sem ves bolan, s gre za našo stvar!

Pozdravljam Te

Tvoj

N. N.

Zdravolc

Ljudski oder v Ljubljani.

si je na novo nabavil naslednje igre: »Tuff kruh«, drama v dveh dejanjih. »Amas«, igra iz rimskih časov v sedmih slikah. »Razbojnik«, drama v petih dejanjih. »Clavigo«, tragedija v petih dejanjih. »Ne v loterijo«, narodna igra s petjem v petih dejanjih. »Pota ljubeznik«, ljudska igra s petjem v štirih dejanjih. »Težke ribe«, veseloigra v treh dejanjih. »Križarska vojna«, veseloigra v treh dejanjih. »Sluga in njegov grof«, burka v treh dejanjih. »Iz smrti v življenje«, misijonska igra v treh dejanjih. »Tujecc«, legenda v prologu, igri in epilogu. (* noviteta, še ne igrano.)

Cerkveni vestnik.

c V nedeljo dne 1. februarja na Rakevniku: Praznovanje sv. Frančiška Sal. in posvetitev dveh stranskih oltarjev. Zjutraj ob 6 sv. maša pred Najsvetejšim; med sv. mašo govor. — Poje zbor sodrudnic. — Po sv. maši darovanje za cerkev. — Ob 8 začetek posvečevanja. — Ob pol 10 govor Prezvišenege. — Ob 10 pontifikalna sv. maša. — Petje z orkestrom. — Popoldne ob pol 4 govor Prezvišenege, nato litanije in blagoslov. — Po službi božji darovanje za cerkev.

c Mesčanska Marijina kongregacija pri sv. Jožefu ima jutri ob pol sedmih zjutraj sv. mašo in skupno sv. obhajilo, popoldne ob pol štirih pa svoj redni shod.

c II. vnanja Mar. kongregacija pri uršulinkah ima jutri v nedeljo zjutraj ob 6. skupno sv. obhajilo, ob 2. popoldne pa redni mesečni shod. Pridite vse!

c Marijanska kongregacija za gospodične pri sv. Jožefu v Ljubljani: Na svečnico bo zjutraj ob pol sedmih skupno sv. obhajilo, popoldne ob štirih slovesen shod.

Naznanila.

Gledališka predstava v Rokodelskem domu v Ljubljani. Kat. društvo rokodelskih pomočnikov bo priredilo jutri, v nedeljo 1. februarja gledališki večer, na katerem bo uprizorilo dr. Krekovo igro s petjem »Cigančarovnik«. Igra je spisana prav za predpustni čas. Pridite torej jutri v Rokodelski dom, da se prepričate, kako je naš nepozabni dr. Krek poskrbel tudi za pošteno zabavo svoje-mu ljudstvu. Poleg te igre je na sporedu še velezabavna burka »Umor v Florijanski ulici«. Pričetek predstave ob 7. uri, dvorana se odpre ob 6. uri.

Družabni klub. Drevi ob 8 sestanek v dvorani »Ljudskega doma«. Pridite točno in polnoštevno.

Letošnja prireditev Družabnega kluba, ki se vrši v nedeljo, dne 1. svečana ob 8 zvečer v veliki dvorani hotela Union, utegne biti ena najlepših, kar jih bo v tej sezoni v Ljubljani. Velika dvorana hotela »Union« se bo spremenila v palmovalni. Med sviranjem prvovrstnega orkestra se bo postreglo s finim in cenim buffetom. Prijatelji in znanci, ki se hočejo prisrčno in pošteno zabavati naj pohite v nedeljo zvečer v uniojsko dvorano.

Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo dne 1. februarja ob 10 dopoldne v zborniški dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje o naslednjem predmetu: Narodnost in Slovenci. Predava g. dr. H. Tuma.

Podporno društvo železniških uslužbenecv sklicuje za nedeljo dne 15. februarja t. l. ob 8. uri zjutraj v prostorih društva »Slavec« v Narodnem domu v Ljubljani občni zbor z dnevnim redom: 1. Poročilo odbora. 2. Določitev podpore in članarine. 3. Volitev novega odbora. 4. Raznotherosti.

Ruska Matica. V nedeljo, dne 1. februarja se vrši v balkonski dvorani univerze ob 15. predavanje inšpektorja ruske šole v Ponovičah, g. Vladimirja Levickega, o predmetu: »Spolno in brezpolno razmnoževanje rastlin in živali«. Vstop prost. — V nedeljo, dne 15. februarja se bo vršil istotam ob 14. uri občni zbor članov Ruske Matice. Dnevni red: Odborovo poročilo o delovanju R. M. v l. 1924, denarni račun za l. 1924, poročilo nadzorstvenega sveta, načrti za l. 1925, volitve, slučajnosti. Vse člani R. M. so vabljani.

Kranj. »Izobraževalno in zabavno društvo Kranj« priredi v soboto, dne 31. januarja ob 8. uri zvečer in na Svečnico ob 4. uri popoldne petdejansko žaloigro »Dedni logar«. Prihitite v obilnem številu gledat pretresljivo družinsko dramo slovitega nemškega pisatelja Otona Ludviga.

Olepševalno društvo v Rožni dolini pri Ljubljani priredi v proslavo svoje 20letnice dne 5. odnosno 12. julija 1925 veliko veselico kot V. veliki Rožnodolski semenj na »Strelišču« Pod Rožnikom ter naproša cenj. društva, da ne prirejajo istodnevno svojih veselice, ker bodo na semenj itak sama vabljeni.

Prosveta.

pr Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani izvaja na svojem vokalnem koncertu v sredo dne 4. februarja med drugim tudi dr. Širolov mešani zbor Zorja, moja Zorja. Skladba je komponirana na narodni tekst popolnoma v polifonnem slogu ter sestoji iz dveh glavnih stavkov. Cela skladba nosi popolnoma značaj hrvatskih narodnih pesmi. Širola je eden najplodovitejših mlajših skladateljev, katerega dela se posebno od pevskega zbora Lisinski zelo pogostokrat javno izvajajo. Njegovo opero »Novela od Slanca« so vprizorili lanske sezono tudi v ljubljanski sezoni. Največje njegovo delo pa je Oratorij Abrahamova žrtev, ki se je lanske leto izvajal v Zagrebu, Osijeku in Karlovcu. Vstopnice v Matični knjigarni.

pr Ročni zemljevid »Prekmurje in Medjimurje«. V založbi društva »Učiteljski dom v Mariboru« je izšel tretji ročni zemljevid Mariborskega okrožja »Prekmurje in Medjimurje« v merilu 1:150.000. V zemljevidu so kraji, sedeži občin, šol, katoliških in protestantskih župnij, dalje pošte, prometne zveze, industrijske naprave, vse vodovje in hrbovje. Zemljevid, ki je bil nujno potreben, bo dobrodošel šolam, domačinom in tujcem. Zemljevid stane v podrobni prodaji 10 Din ter ga je dobiti po vseh knjigarnah ali pa direktno pri založništvu.

pr Iz religioznega pesništva. Iz ustanove Laserre, ki je utemeljena za najboljšo francosko liriko, so letos prisodili nagrado svečeniku Luisu Le Cardonnellu. V razsodišču so blestela najlepša imena francoskega književnega sveta. De Regnier, grofica de Noailles, Bodier, Francoski tisk, tudi skrajno radikalni, je soglasno obnovil proslavo tilnega pesnika, ki je v svojih »Carmina sacra« ustvaril najdragocenejše umetnine, kar jih ima sodobno francosko pesništvo. Pesnik ni več mlad, vendar gre čez njegovo starost dihi deviškega cvetenja, ki je kot pravi Manzoni, znak moči, ki zorijo v molitvi. Le Cardonnell ni prišel zgodaj do molitve in njegova mladost je hodila po nižinah. Dvajsetletni mladenci je stopil v vrste simbolistične šole, sprva kot učenec Mallarmejev, pozneje pa kot vodja te bojne struje. Sodeloval je pri vseh mladih revijah, bil je najbolj borbena risuvec starih oblik in skrunilec starega duha; imenovali so ga »Baudelaire des symbolistes«. Slovel je v književni občini latinškega kvartirja in čisto ga je našla polnoč v kakem kabaretnu skupaj s Pavlom Verlaineom, v čigar tresočih rokah so se srečavale čaše špirta. Takole opisuje Le Cardonnell svoje tovarištvo s pesnikom »Modrosti«: Verlaine je bil ena izmed trpečih duš, polnih navdihovanja, toda nestalen, večno drgetajoč. Ubogi Verlaine! Po trenutkih visoke milosti je padel navzdol, do dna banalnosti, da celo v nizkotnosti. Bil je star, skrivljiv, v zgodnjem jutru je začel svojo pot ob zidovih, s palico pred seboj, tak, tak. Mislite na starega kapucina. In ta križevni pot je trajal do noči. Pri vsaki branjarji — špirt. Kdor ga je videl mimo iti — otroci iz predmestja, nbože žene iz fabrik — je vedel, kdo je bil ta starec. Pozdravljali so ga spoštovanjem.

Zvečer smo se našli v zakotni kavarni. Če je bil zelo zmučen, je Verlaine postal srdit in strupen, včasih celo sloben. Neki večer se mi je utrgala potrpežljivost, da sem mu moral reči: Kdor je spisal »Modrosti«, ni mogel tako govoriti. Zagnal je vame čašo in absint. Vstal sem in naročil natakarju: prinesite še eno čašo. Revež, mirno je sedel osramočen, ne da bi me pogledal. — V nemirni poplavi pariških dni je Le Cardonnell začutil v sebi divjo bolečino: drevo življenja umira. In čimbolj zbunkano in premenljivo je postajalo njegovo znananje življenja, tembolj se je zbiral v notranjosti molk religioznosti, tako kot se zgosti oblak, predno sproži plamenično streljo. — Kaj kmalu je iz mlade, divje duše udaril ta plamen. Komaj petindvajset let mu je bilo, vitezu književne republike, ki je imel že precej zmag za sabo, ko se je mahoma umaknil iz velemestnega in umetniškega sveta in se je napotil v Rim, da poišče zavetišče v samostanskih dvorih. Stopil je v semenišče sv. Klare. Drzna in zmagovita mladost se je sklonila ob vzočnj altarja: zastavonoša simbolistov je postal preprost bogoslovec. Toda ko je upognil samega sebe v jarem ljubezni, je iz duhovnega presnavljanja pognala nova poezija. Tako sam pravi: »Božji okoli so postali mojemu duhu mogočna perut.« Iz Rima je mladi svečenik šel v Francijo h benediktincem. Tam se mu je zgodilo, da je podelil zadnjo tolažbo drugemu velikemu konvertitu, rmlajočemu Huismanu. Kmalu pa ga je dvignilo koprnenje v solneno Umbrijo. Tam v revni franciškanski sobici nad asiškimi vrtovi se je zamikal v skrivnostni mistikov, v duha serafskega ubožca in v tajne lastnega srca. Tako so »Svete pesmi« nastale. —

V dveh knjigah se je La Cardonnell razodel vsem tihim v deželi francoski: »Carmina sacra« in »De une al autre aurore«. Pesnik v čudovito harmoničnem jeziku z umerjeno in vendar kipečo lepoto razodeva, kako se vse stvari zlivajo v božje središče. On sam se določuje: »Jaz sem sejavac nebeške besede.« Vsi tajni viri poezije, ki žubore skozi zgodovino katolicizma od velikih pesmi prirovnikov in čez višine srednjeveške mistike do drhtečih krtkov sodobnika, ki ga muči nemir po Bogu — vsa ta neizmernost poezije diha v umetniših Le Cardonnellu. Kjer najhiti ljube, ki tišči glave k zemlji, nič ne vidi, tam pesnik plameni, razodeva srce stvari in njih vekovito lepoto. Treba je le brati liriko, ki spremenja daritev sv. maše, pa razume, kako se je zliila svečeniška duša v pesnika in ga napolnila z visoko lepoto notranjega življenja. Ko kulturna Francija slavi pesnika La Cardonnella, — se mladeniški starec iz zamisljenih benediktinskih dvorov ozira na svet in iz bogatega notranjega izkustva vre pesem milosti:

Il s'en ira semant la parole celeste,
et pour dire le Verb aux temps qui vont
venir,
harmonieusement il m'illera la geste
d'accorder la cytare au geste de blandir.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 8. uri zvečer.

Sobota, 31. jan.: »Pepehuh«, premijera. Izven.
Nedelja, 1. febr. ob 15. uri pop.: »Veronika Deseniška«, Izven.
Ponedeljek, 2. febr. ob 15. uri pop.: »Pepehuh«, mladinska predstava. Izven. Ob 20. uri zvečer »Cyrano de Bergerac«. Izven.
Torek, 3. febr.: »Izgubljene duše«. Red B.
Sreda, 4. febr.: »Pepehuh«. Red A.

OPERA:

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sobota, 31. jan.: »Jenufa«. Red A.
Nedelja, 1. febr. ob 15. uri pop.: »Netopir«, ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 2. febr. ob 15. uri pop.: »Rigoletto«, ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Torek, 3. febr.: »Lopudski sirotica«. Red D.
Sreda, 4. febr.: Zaprto.

Zdravstveni vestnik.

NEKAJ O ŠKRLATICI.

Dandanes se govori mnogo o škrlatici, pri tem pa se razširjajo mnenja, ki so dostikrat popolnoma napačna in samo po nepotrebnem razburjajo in strašijo prebivalstvo. Škrlatica je izmed otroških bolezni najbolj opasna in zahteva največ žrtve. Odvisno je to v prvi vrsti od značaja epidemije, to se pravi, enkrat je epidemija taka, da obole skoro vsi samo lahko in samo posamezni težko, drugič pa začetni oboli velik del slučajev težko in jih mnogo tudi podleže tej bolezni. Zato imamo pri škrlatici umrljivost od 3 do 30 odst.

Nemogoče je pri škrlatici napovedati s sigurnostjo izid bolezni. Bolezen lahko nastopi takoj v začetku z vso silo in vede v par dneh do smrti. Toda takli slučaj, ki obole začetkoma jako lahko, so izpostavljeni poznejšim težkim obolenjem, kakor vnetju ušes, vnetju žlez, srca, ledvic in splošnem zastrupljenju krvi ter nimamo sredstva, katero bi moglo sigurno izključiti tako poznejše obolenje. Tudi najstrožja dijeta ne za-

brain obolenja ledvic. Posebno so ogroženi otroci, katerih splošno stanje je slabo, zlasti otroci s slabim srcem. Nadalje otroci s povečanimi tonzilami v ustih, s povečanimi bezgavkami na vratu in okrog dihal.

Zdravljenje škrlatice je zato tako težko, ker imamo opraviti z nepoznamim povzročiteljem. Zato nimamo specifičnega seruma, kakor pri difteriji, čeprav tudi pri difteriji vzle serumu še nastopijo smrtni slučaj, a vendar ne več v takem številu kot nekoč.

Obstoji tudi za škrlatice več vrst serumov, med njimi takozvani »Moserjev serum«. Po pravočasni injekciji tega seruma je opaziti duševno razbistrenje (zaspanost izgine), utrip žile se zboljša event. tudi izgine ejanoza (modrikavo zabarvanje kože, ki govori za oslabiljenje srca). Tudi začetne dijareje zopet pojenjajo. — Vse to so znaki, ki nastopajo takoj začetkoma pri težkih slučajih, pri katerih se strup škrlatice močno pojavlja. Od komplikacij je opaziti po serumu omiljenje nšesnih obolenj in obolenj žlez, dočim ni opaziti izrazitega vpliva na ledvično obolenje.

Kar se tiče škrlatice v Sloveniji v zadnjih letih, imamo na razpolago statistiko, objavljeno v Uradnem listu št. 26. od 29. marca 1924. Po tej statistiki je bilo leta 1923 v vseh javnih in privatnih zavodih v Sloveniji 468 slučajev škrlatice, od katerih je ozdravelo 410, umrlo 58, to je 12,4 odst. Torej je smrti do epidemije škrlatice za težko. V celjski bolnici je bilo leta 1923 na škrlatici bolnih 220, od teh je umrlo 17, to je približno 7,7 odst. Leta 1924 jih je pa bilo 291, od teh je bilo 34 smrtnih slučajev, torej skupno približno 11,7 odst. Umrljivost v celjski bolnici je preteklo leto še vedno manjša, kakor je bila leta 1923 splošno v vseh zavodih Slovenije. Upoštevati je pa pri tem tudi, da pridejo v bolnico najtežji slučaj in da se morajo sprejeti tudi, če so že umirajoči.

Navedene številke so dokaz, da je razširjenje govorice o veliki umrljivosti škrlatice v tukajšnji bolnici samo pretveza in brezvestno izrabljanje teže epidemije v to svrhu, da se širi odpor proti sanitetnim odredbam, ki so bile potrebne za omejitev razširjenja te težke bolezni.

Dijaški vestnik.

d Seja AZ se vrši danes ob pol 2. uri v Akademskem domu.

Turistika in sport.

Turistovski klub »Skala« nam je poslal sledeče pojasnilo. V Vašem listu z dne 6. decembra 1924 in 7. decembra 1924 se nahajata v rubriki »Turistika in sport« dve notici in sicer je dne 6. pod naslovom: »Nove podružnice SPD« proti koncu tudi stavek: »Osrednji odbor pa obstoji zopet iz osrednjega odbora kot takega, Turistovskega kluba »Skale« in »Aljažvega kluba«. — Z ozirom na to prosi odbor T. k. Skala, da popravite zgornjo notico v toliko, da Turistovski klub Skala ni nikak sestavni del SPD, temveč popolnoma samostojen oblastno priznan klub. — Dne 7. t. m. pa stoji v isti rubriki v notici »Turistovska društva v Jugoslaviji«, da obstoji v naši državi 5 turistovskih ozir. planinskih društev in sicer SPD v Ljubljani, HPD v Zagrebu, SRPD v Belgradu, Pl. dr. za Bosno in Hercegovino in Pl. dr. Fruška gora v Novem Sadu. — Faktično pa obstoji poleg zgoraj navedenih še Tur. dr. »Prijatelj prirode« v Sarajevu, Tur. dr. »Prijatelj prirode« v Zagrebu, Turistovski klub »Skala« v Ljubljani in podružnica na Jesenicah. — Prof. Janko Ravnik l. r., t. č. predsednik, Rožman Ivan l. r., za t. č. tajnika.

Po svetu.

sv Fotografični posnetki zadnjega solničnega mrka. Zadnji solnični mrk so slikali v Ameriki z mnogih letal, z amerišanske zrakoplovne ladje »Los Angeles« (Z. R. III) in s 13 točk na zemlji. Ko bodo posnetki gotovi, jih bodo učenjaki študirali. Kako važno je to delo, priča dejstvo, da so prvo helij v solncu ugotovili ob priliki mrka.

sv Ludendorff se umakne iz politike? Kakor poroča »Deutsche Allgemeine Zeitung« se namerava general Ludendorff umakniti iz političnega življenja, ker neče ovirati Hitlerja pri preuredbi narodno-socialnega svobodoljubnega gibanja.

sv Strel iz revolverja na patriarha Tihona. Kakor poročajo varšavski listi iz Moskve, je bil oddan na patriarha Tihona, ko je opravljal v moskovski katedrali slovesno službo božjo, strel iz revolverja, ki ga pa ni zadel. Množice so se polastila velika razburjenost. Napadalca so prišli in mu revolver izvili. Varnostna straža je komaj preprečila, da množica ni napadala na mestu pobila.

sv Poizkusi za enotno moko na Češkoslovaškem. Češkoslovaško ministrstvo za prehrano dela poizkuse za uvedbo enotne moke, s čimer naj bi se moka pocenila. Prvi rezultati niso ugodni, ker imajo mlini z enotno moko pet ur več dela nego z dosedanjim načinom.

sv Predavanja Tolstojeva hčere. Iz Berlina poročajo, da nastopi Tolstojeva hči Tatjana meseca aprila tek. leta potovanje po velikih evropskih mestih, kjer bo prirejala predavanja o svojem pokojnem očetu.

sv Obledela prve angleške naselbine v Avstraliji. Dne 26. jan. 1925 je preteklo 137 let, odkar se je ustanovila prva angleška naselbina v Avstraliji. V Londonu se je tem povodom vršila slavnost, na kateri je vrhovni avstralski komisar Sir Jožef Cook naglašal ogromen napredek Avstralije, ki je postala steber britanske države.

sv Načrt za srednješolske reforme na Češkoslovaškem. Delovna komisija posvetovalnega odseka za preosnovo srednjih šol na Češkoslovaškem je pravkar dovršila tolstvarni zakonski načrt z obsežnim poročilom. Oboje je sedaj v tisku, nakar se razpošlje strokovnim organizacijam v izjavo.

sv Smrt znamenitega zdravnika. V Londonu je umrl slovit specialist za srčne bolezni Sir James Mackenzie, star 71 let. Pred leti je v Saint Andrews na Škotskem na lastne stroške ustanovil zavod za klinična raziskavanja, ki si je pridobil svetovni sloves.

sv V »stoletju otroka«. Avstrijski Nemci napadajo ravnatelja nemške meštanske šole v Plznu — Johanna Storch, ker pošilja svojo hčerko v češko šolo. (Če pošilja svoje otroke v nemške šole koroški slovenski starši, se to zdi Nemcem popolnoma v redu!) Na napade odgovarja Storch v »Plsner Tagblattu« z izjavo, da pošilja svojo hčerko v češko šolo zato, ker sta se z ženo, ki je Čehinja, pogodila sledeče: Žena je dovolila, da je deklico vpisal kot »konfesionista«, to je da ne pripada nobeni veroizpovedi in zato ne obiskuje nobenega verskega pouka, on, oče, je pa zato dovolil, da sme deklica prve dve leti obiskovati češko šolo. Tako sta oče in mati napravila medsebojno kupčijo z vero in narodnostjo otrokovo. Slabo je zaščiten otrok v 20. stoletju, ki je baže njegovo.

sv Naraščanje umorov v Italiji. V italijanskem senatu je te dni povodom proračunske razprave sen. Garofalo opozoril na naraščanje umorov v Italiji. Dočim je bilo 1919. leta samo še 2500 umorov, se je zvišalo število teh zločinov že naslednje leto na 5012. Tolikoga nesorazmernega števila umorov s številom prebivalcev ne izkazuje nobena druga civilna država na svetu. Govornik je bil mnenja, da je na širjenje umorov skrivna tudi sodna oblast, posebno porotna sodišča, ki prisojajo za umor običajno le 4—5 let ječe.

sv Oproščena morilka. Te dni se je pred porotnim sodiščem v Milanu vršil senzacionalen proces proti 27letni tržaški poštni uradnici Eleni Tersitani, ki je z revolverjem ustrelila poštnega uradnika Massija. Imela je z njim par let ljubavno razmerje. Ko so se bile javile posledice, jo je prisilil, da se je dala od zdravnika operirati. To jo je skrajno potrolo ter je začela tudi telesno hirati. Massi se je dal nato iz Trsta prestaviti v Milan. Tersitani se je opetovano peljala v Milan, da preprosi Massija, da jo poroči. Toda on jo je cinčno zavrnil, da si je izbral bogato nevesto, njej pa je svetloval, naj izvrši samomor. Tersitani je nato proti Massiju oddala dva strela, ki sta oba smrtno zadela. Tekom porotne razprave je bila sodna dvorana vse dni prenapolnjena in občinstvo ni skrivalo svojih simpatij za obtoženko. Porotniki so krivdo umora soglasno zanimali, nakar je bila Tersitani oproščena.

— Umrl je v Konstanzi benediktinec p. Sebastian v. Oer, znan po svojih ascetskih spisih. Njegov brat je stolni prošt v Gradcu dr. baron v. Oer.

sv Ime glavnega norveškega mesta — bolgarsko. Od 1. januarja naprej se glavno mesto Norveške spet imenuje Oslo, kakor se je imenovalo že od 1047 do 1624. Ime Oslo je dal mestu kralj Harald Hardraade, brat kralja Olafa II. Svetnika. Norveški profesor Fleischer je pisal sedaj zgodovinsko-filozofski fakulteti v Sofii, če to ime ni slovansko. Bolgarska filologa Conev in Mladenov ter znani zgodovinar Zlatarski so vprašanje proučili in so mnenja, da je ime Oslo bolgarsko. Temu mnenju se je pridružil po nadaljnjem preiskovanju Fleischer sam in tudi Šved L. Davidson. V sofijskem listu »Slobodna reč« od 11. januarja priobčuje Zlatarski podlistek in opisuje v njem življenje in delo kralja Harald Hardraade. Pravi, da je ime Oslo nastalo iz imena Oslava; Oslava je bila pa bolgarska kneginja, ki jo je imel Harald Hardraade rad. Spoznal jo je tedaj, ko je bil 1093 do 1043 v visoki bizantinski vojaški službi in mu je bila poverjena naloga, da potlači upor v Makedoniji in Bolgariji. Harald je potolkel armado bolgarskega kneza Deljana pri Ohridu, je ujel njega in njegovo sestro Oslavo in ju je pripeljal v Carigrad. Tam se je v Oslavo zaljubil; in ko je prišel leta 1047 domov na Norveško in je postal norveški kralj, je imenoval glavno mesto Oslo. V tem imenu je ovekovečil ime bolgarske kneginje. Bizantinske kronike pripovedujejo, da je bila Oslava zelo lepa deklica in da jo je imel Harald do konca svojega življenja rad.

sv Tagore med milansko šolsko mladino. Te dni se mudi v Milanu indijski pesnik Tagore. Dne 23. t. m. ga je v ljudskem gledališču pozdravila šolska mladina. Otroci so zapeli več pesmi in poklonili pesniku kito belih rož. Pesnik jih je sprejel z vidno radostjo in se nato v angleškem jeziku otrokom zahvalil. Rekel je, da kot pesnik ljubi otroke, ki so podoba večno mlade poezije. »Trde, da sem modrijan in prerok — je dalje rekel Tagore — toda ne verjemite tega. Samo pesnik sem in kot tak vaš prijatelj«

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Cene živine, telet in prašičev v Ljubljani, dne 31. januarja 1925. Voli rejeni za kilogram žive teže Din 10.50—11.25; voli za vprego 9 do 10; krave rejene 7.75—8.25; krave klobasnice 5.50—6.50; teleta težja, debela 15—16; teleta lažja 13.50—14; prašiči špeharji 16—17; prašiči peršutarji 13—14; prašiči zaklani po kakovosti 17—18; banaški špeharji 21.50—22. Cene se v zadnjem tednu niso nič spremenile. Trg je prenapolnjen z blagom. Popolen zastoj v kupčiji ovira sedaj najbolj južno vreme, največ pa pomanjkanje denarja ob koncu meseca. Tako je upati na boljše kupčijo šele prihodnji teden, da bo mogoče blago vsaj prodati. Nikakor pa ni upanja na boljše cene. Le pitano blago se tudi sedaj lahko proda, vse drugo pa se le s težavo spravlja v denar.

Zito. Iz Amerike poročajo, da so cene pšenice v porastu. (GL naša borzna poročila.) Ameriški fitni trgovci pravijo, da so ta porast cen povzročili veliki nakupi pšenice, ki prihajajo iz Rusije, Romunije in Bolgarije. Nasprotno se cene ovsa niso dosti izpremenile. Poleg velike potrebe pšenice v Evropi je na delu za porast cen pšenice tudi izredno močna skupna špekulativna na prekomorskih tržistiščih, ki boče izrabiti ugodno konjunkturo za svoje namene. Povišanje cen v Ameriki se je preneslo tudi v Evropo, kar povzroča seveda povečanje življenjskih stroškov evropskega delavstva. Po najnovejših poročilih kupuje največ žita v Ameriki Rusija. Iz Argentine poročajo, da je zadnje deževno vreme zelo škodilo posevkom, kar bo povzročilo zmanjšanje na pridelka.

Vino. Iz Šibenika poročajo, da je po zastoji, ki je trajal skoro cel mesec, postalo povpraševanje po vinu živahnije. Z ozirom na dobre vrste vina je cena poskočila za 50 do 60 Din pri hektolitru in se vino plačuje po 350—400 Din za hektoliter. Belih vin za prodajo je jako malo na razpolago. V zadnjih dveh, treh tednih se je iz Šibenika izvozilo okoli 15 vagonov vina. Pričakujejo porast cen.

Trst. Kava. Poročila o kavni proizvodnji v Braziliji so pesmistična. Zaradi vesti, da namerava Brazilija izvoziti znatne količine še predno stopijo v veljavo nove carinske pristojbine, je kava v Newyorku znatno padla. V Trstu notira termiski trg za Rio good v Lit za 100 kg brez skonta 1100 za marec, za maj 1100, za julij 1100, za september 1020 do 1040, za december 1000—1025. — Riž. Trgovina z italijanskim rižem je živahna. Cene za indijski riž so cif kontinent 14—6 do 14—4 1/2 bilinga za št. 2, natovarjanje v marcu — februarja. — Olivno olje. Domače olivno olje navedno 850—860, fino 880—920, superfino 960—980. Splošno je tendenca za olje alaba.

Jajca. Trdna tendenca, ki se je začela na dunajskem trgu, je trajala kratko. Nakupne cene so popustile. Notacije so bile: Svica 190 do 210 švic. frankov za zajob fco obmejna postaja, Nemčija 180—195 švic. frankov za zajob fco obmejna postaja, Francija 500 fr. frankov za 1000 fco obmejna postaja, Anglija 14/5—15 šilingov za zajob fco obmejna postaja, Avstrija 18.500—18.000 a. K za komad fco Dunaj tranzito. Konservirano blago se prodaja ceneje. Mrzlo vreme zmanjšuje produkcijo.

g Poziv pridobitnim krogom Slovenije. V dnevih od 2. do 15. marca t. l. bo na velesejnih v Lyonu tudi reprezentativna razstava Jugoslavije. Vsi se zamorete popolnoma brezplačno reprezentirati s svojimi proizvodi in v

našem skupnem interesu je, da bomo kar najbogatejši zastopani s svojimi fabrikati in surovinami tudi mi iz Slovenije. Vsak naj sodeluje pri tej akciji za gospodarsko zbliznanje med Francijo in Jugoslavijo, ki je za nas največjega pomena. V poštev pridejo papirna industrija, kartonaža, lesna industrija (polfabrikati), sodarstvo, kemična, strojna, kovinska, tekstilna in usnjarska industrija, dalje deželni pridelki, gozdni produkti, zdravilna zelišča. Pozivamo naše pridobitne kroge, naj se tozadevno čimprej prijavijo pri ravnatelstvu Ljubljanskega velesejja.

g Prodaja lesa in drv. Direkcija šum v Ljubljani razpisuje ponovno okroglo 9100 plm' mehkega lesa in 2700 plm' bukovine v verskozakladnih gozdovih v Belci. S kolekom 100 Din in 10 odstotnim vadijem opremljene ponudbe naj se pošljejo najkasneje do 7. februarja 1925 enajste ure zjutraj Direkciji šum v Ljubljani — Križanke.

g Izkaz Narodne banke s dne 22. januarja 1925. (Vae v milijonih dinarjev; v oklepaju razlika napram 15. januarju 1925.) Aktiva: kovinska podloga 455.7 (6.9); posojila na menice in vrednostne papirje 1.411.7 (— 16.3), račun za odkup kronskih novčanic 1.186.4, začasne zamenjave 368.0; državni dolg 2.966.3, saldo raznih računov 559.2 (— 134.8), skupaj 9.085.6; pasiva: glavnica in rezervni fond 31.3, bankovci v obtoku 5.824.7 (— 52.4), račun začasne zamenjave 368.0, državne terjatve (— 14.7), razne obveze 659.8 (— 90.8), vrednost založenih državnih domen 2.138.3, ažijska 63.5, skupaj 9085.6.

g Konkursa. O imovini zapuščine po Stefanu Keltnerju, posestniku in trgovcu s črvi na Hajdini pri Ptujju je razglašen konkurz; ravnotako je razglašen konkurz o imovini Josipa Kolarića st., mizarkega mojstra v Mariboru.

g Plačilne težkoče dveh velikih vojvodinskih tekstilnih tvrdk. Iz Novega Sada poročajo, da je sodišče potrdilo prisilno poravnava napram tvrdki Petrović et Co. Pasiva znašajo približno 3 milijone dinarjev. — Iz Subotice javljajo, da je tvrdka Bratje Löwy ustavila svoja plačila. Pasiva znašajo 2.5 milijona dinarjev, aktiva pa samo milijon dinarjev. Tvrdka nudi 25 odstotno poravnavo.

g Vpisi v trgovski register. Vpisali sta se nastopni firmi: »Granit, d. z. o. z. v Ljubljani; Sadravec in Glaser, mlin, žaga in strojno mizarstvo v Ormožu.

g Vpis v združni register. Vpisata se je zadruga: »Stan in Dom« občekoristna stavbna in kredilna r. z. z. o. z. v Ljubljani.

g Poljska petrolejska industrija v Jugoslaviji. V kotičku severnega dela Slovenije, v Dravogradu, stoji majhno podjetje, pod imenom »Dravogradska rafinerija mineralnih olja — G. Goll« Podjetje je bilo l. 1856. ustanovljeno kot tovarna barv, lakov, terpentina, ter rafinacija petroleja. Podjetje je ležalo teritorialno jako neugodno ter se ni moglo nikdar razviti. Po prevratu je prišlo to podjetje pod sekvester ter je zamudilo najugodnejši čas. Brez lastnih vrelcev je bilo pri teh starih napravah posvečeno smrti. Lastniku tega podjetja, g. Gollu, se je po posrečilo zainteresirati veliko poljsko grupo, da vstopi v družbo, postavi moderno napravo ter prevzame finansiranje. Poljska grupa je lastnica velikih petrolejskih vrelcev, na čelu katere stoji vitez pl. Lewakowski, senator in znana osebnost v poljski republiki. V novi družbi Dravogradske rafinerije je zastopana poljska grupa po svojem generalnem tajniku ter tehničnem in komercialnem vodju polj-

ske družbe »Spolka akcyjna dla przemyslu naftowego i gazow ziemnych Lwowa«, katere ima tudi na Poljskem eno izmed najmodernejših rafinerij. »Dravogradska rafinerija mineralnega olja« ima kot novo podjetje s tem zasigurate surovine v poljubni meri in vedno enaki kvaliteti, kar je pri rafineraciji mineralnega olja velike važnosti. Kapaciteta novega podjetja je projektirana za enkrat na 100 vagonov mesečno in sicer mineralnih strojnih olj ter bencina, petroleja pa samo toliko, kolikor ga ostane pri tej rafineraciji. Centralni prodajni urad novega podjetja bo v Ljubljani, kateri postavi skladišča v vseh večjih mestih. V Jugoslaviji je sicer še ena rafinerija v Brodu, toda brez lastnih vrelcev in tudi ne more kriti vse potrebe naše države. Zato je zasigurana novemu podjetju v Dravogradu čisto lepa perspektiva, naša industrija bo pa lahko krila svojo potrebo v strojnih in navadnih cilindričnih oljih po dosti ugodnejši ceni doma. Ker so vrelci Poljske grupe pod imenom »Urica« po svoji kvaliteti znani, bodo tudi produkti rafinacije gotovo izborni.

Borze.

30. januarja 1925.

DENAR.

Zagreb. Italija 254.70—257.70 (254.8750—258), London 293.25—296.50 (293.40—296.40), Newyork 60.83—61.83 (60.78.61.78), Pariz 3.2750—3.3250 (3.3050—3.3550), Praga 1.8125—1.8425 (1.81—1.84), Dunaj 0.0857—0.0877 (0.0856—0.0876), Zurich 11.81—11.91 (11.81—11.91).

Zurib. Belgrad 8.45 (8.475), Pešta 0.0072 (0.0072), Berlin 1.2350 (1.2340), Italija 21.57 (21.70), London 24.8250 (24.84), Newyork 518.10 (518), Pariz 28.01 (28.05), Praga 15.4250 (15.425), Dunaj 0.0073 (0.0073), Bukarešt 2.70 (2.725), Sofija 3.7725 (3.775).

Dunaj. Devize: Belgrad 1157, Kodanj 12.630, London 339.900, Milan 2944, Newyork 70.935, Pariz 3844, Varšava 13.600. — Valute: dolarji 70.460, angl. funt 338.100, franc. frank 3830, lira 2930, dinar 1151, čehoslovaška krona 2097.

Praga. Devize: Lira 141.125, Zagreb 55.25, Pariz 183.875, London 162.55, Newyork 33.80.

Newyork, 29. jan. Belgrad 164.50, London 479.75, Pariz 451.25, Curih 19.30.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo iz leta 1921 65 (blago), 2 1/2% državna renta za vojno škodo 125—128, Celjska posojilnica d. d. Celje 210—214, Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 227 (denar), Merkantilna banka, Kočevje 124—126, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 898—902, Slavonska banka Zagreb 80 (blago), Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 130—147, Trboveljska premogokopna družba 408 (blago), Združene papirnice Veveče 100 (denar), »Split« 1385 (blago), 4 1/2% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 90 (blago).

Zagreb. Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 107.50, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb 60, Jugoslavenska banka, Zagreb 104—105, Ljubljanska Kreditna banka, tu 231—236, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 890—900, Slavonska banka, Zagreb 76, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 63—65, Hrv. slav. d. d. za ind. sečera, Osijek 740, Guttman 680, Slavonija 57.50—59, Trboveljska premogokopna družba, tu 390—415, Vojna odškodnina 126, 7% drž. inv. posojilo 64.50—65.

Dunaj. Alpine 416.000, Greinitz 139.000, Kranjska industrijska družba 790.000, Trboveljska družba 471.000, Hrvatska eskomptna banka 161.000, Jugosl. banka 116.000, Hrv. slav. dež. hip. banka 66.500, Avstrijske tvornice za dušik 160.000, Guttman 775.000, Mundus 895.000, Slavonija 65.100.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Trami, monte, 3/3, 3/4, 4/4, 4/5, 8/6, 5/7, 6/7, 7/9, 8/10, 9/11, fco nakladalna postaja 350 (blago), Madrieri, od 4—10 m, fco meja 710—750, Remeljni (po naročilu), od 4—7 m, fco meja 650 (blago), Hrastovi žel. pragoivi, 250 × 25 × 15, fco meja, transito komad 88 (blago), Bukova drva, 1 m dolž., jeseni sečena, fco nakl. postaja 3 vag. 20—21 (zaklj. 20). Zito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana 475 (denar). Otrobi, pšenični, fco Postojna 240 (blago). Koruza nova, dobavitev februar, fco Postojna trans. 5 vag. 275—280 (zaklj. 275). Koruza nova, dobavitev marec, fco Postojna trans. 290 (blago). Koruza nova, dobavitev april, fco Postojna trans. 300 (blago). Oves srpski, par. Ljubljana 330 (blago). Oves bački, fco Ljubljana 370 (blago). Zelnje kisle, sodčki po 50 kg, fco Ljubljana 225 (blago). Zelnje kisle, sodčki po 100 kg, fco Ljubljana 212.50 (blago). Krompir, beli, fco dolenjska postaja 155 (blago).

Newyork, 29. jan. Pšenica 232.75, koruza 148.75.

Chicago, 29. jan. Pšenica za maj 202 1/2, za julij 169 1/2, za september 153 3/4; koruza za maj 131 1/2, za julij 133 1/2, za september 133 3/4.

Novi Sad. Pšenica 480—490, koruza 210—212.50, moka bazis »0« 690, otrobi 190. Položaj neizpremenjen.

Mnogo denarja in časa prihrani

gospodinja, ki kupuje meso v najmodernejši in najhigijeničnejši urejeni mesnici s hladilnico, katero otvarja

FRANC SLAMIČ

na Gosposvetski cesti št. 6 v Ljubljani, v lastni hiši.

Prodaja se: prvovrstno goveje meso kg od 20 do 23 Din; prvovrstno telečje meso od 23 do 27 Din; prvovrstno svinjsko meso od 20 do 27 Din. — Perutnina in divjačina, tudi na kose sekana, po najnižjih tržnih cenah. — Dostavlja se najmanjša množina mesa na dom. Mesnica je odprta ob delavnih vedan, ob nedeljah in praznikih dopoldne. Vljudna, vestna in točna postrežba. — Podjetje pripravljamo najtopleje. 594

Poslano.*

POLITIKA IN GLEDALIŠČE

»Jutro« št. 25 je prineslo notico, v kateri trdi, da je postalo življenje nekaterim članom našega zavoda vsled njihovega političnega prepričanja težko. Nadalje trdi notica, da se celo nežni spol, posebno v dramih, silno živahno bavi s politiko, mesto z umetnostjo.

Ne čutim se sicer prizadete v tem odstavku, vendar pa bo vsak, ki bo notico čital, mislil: »aha, Juvanova agitira — njen mož je kandidat«.

Z ozirom na to izjavljam, da o politiki sploh ne govorim, najmanj pa s svojimi kolegi. To pa ne morda iz bojazni, ker imam zdrave živce ampak, ker mi moj čut ne dovoljuje mekati političnega blata. Da je življenje v našem zavodu težko — podpišem. Toda ne vsled politike, ker politika je pri nas le zabavna tema. — Polonca Juvanova.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo le, kolikor določa zakon.

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

Harnish je privzdignil karte, in njemu je pripadlo deljenje. Sprito tega dobrega znamenja je mešajo karte pozval točaje, naj natočijo pijačo za celo hišo. Ko je delil prvo karto Mac Donaldu na svoji levici, je vzkliknil:

»Sedaj pa le korajžo, fantje! In stave na mizo! Sedaj smo na pravem potu. Povem vam pa glasno in jasno, da bomo to noč naporno in hitro hodili, predno pridemo do cilja. In nekdo bo — trdo butnil z glavo.«

Ko se igra prišla v tek, je postala mirna in govorilo se je le malo ali nič, okrajavo je bila okrog igralcev cela hiša pokonci. Elam Harnish je zanetil iskro. V krčmo je prihajalo vedno več možakov, ki so vsi ostali. Kadar je Daylight priredil svojo noč, je nihče ni hotel zamuditi. Na plesišču je bilo vse živo. Ker je bilo žensk le malo, so si mnogi moški ovezali rokave s pestrimi robci v znak, da pomenijo ženske, in so plesali z drugimi. Pri vseh igrah je vladalo živahno vrvenje in med glasove možakov, ki so se razgovarjali ob dolgi bari ali stali okrog peči, se je zgrinjalo neprestano klopotaanje igralnih znamk in ostro, naraščajoče in pojemajoče brnenje ruletne krogle.

Sreča pri mizi se je menjavala, ker navadno ni bilo visokih kart zunaj. Posledica tega je bila, da so igrali precej z nizkimi kartami, dasi nobena igra ni trajala dolgo. Sklenjena vrsta kart je prinesla Frenchu Louisu pet tisoč dolarjev zoper dve trojci, ki sta jih imela Campbell in Kearns. Enkrat pa je Daylight stavil proti Kearnsu na dve karte v roki. Ko je Kearns položil karte na mizo, se je pokazalo, da ima nižje karte ene barve, dočim so Daylightove karte dokazale, da je imel pogum staviti na dvojico desetk.

Ampak ob treh zjutraj se je pojavila zveza velikih kart. Napočil je trenutek vseh trenutkov, ki

igralci pri pokerju cele tedne čakajo nanj, da pride. Glas o tem je završal po celem Tivoliju. Gledalci so obmolknili. Bolj oddaljeni so prenehali z razgovori in se približali mizi. Igralci so popustili druge igre in plesišče se je izpraznilo, tako, da se je naposled kakih sto ljudi gnetlo in trlo v trdni, mirni skupini okoli mize s pokerjem. Visoka stava se je pričela, preden so začeli kupovati karte in stave so se nadaljevale, ne da bi kupovali. Delil je Kearns; French Lois je prišel staviti in vrgel v banko eno znamko — v njegovem slučaju sto dolarjev. Campbell jih je samo »pogledal«, Elam Harnish pa je kot naslednji vrgel v banko znamko za petsto dolarjev rekoč Mac Donaldu, da mu malo priznata.

Ko je Mac Donald zopet pogledal svoje karte, je dal v banko tisoč dolarjev v znamkah. Kearns je dolgo časa premišljal svoje karte, in je končno »pogledal«. Ako je hotel French Louis ostati nadalje v igri, bi ga veljalo devet stotakov, ki jih je po silnem razmišljanju navsezadnje vplačal. Tudi Campbella je veljalo devet stotakov, da je mogel ostati v igri in kupiti karte, v veliko iznenadenje vseh pa je »pogledal« devet stotakov in stavil še en tisočak.

Sedaj ste torej vendar enkrat prišli v pravi tek! je pripomnil Harnish, ko je pogledal petnajst stotakov in zopet povišal vložko za tisoč dolarjev.

Jaz tudi, se je oglasil Mac Donald z znamkami za dva tisočaka in dodal še en tisočak.

Sprito takega poteka igre so se igralci vzravnali na svojih sedežih v zavesti, da je visoke karte zunaj. Akoravno ni bilo iz potez njihovega obraza ničesar razbrati, je vsak od njih postal napeto prozoren. Vsakdo se je skušal kazati naravnega in vsakdo je bil drugačen. Hall Campbell se je delal opreznega, kakor je bil ponavadi. French Louis je kazal zanimanje. Mac Donald je ohranil velikodušno dobrovoljnost, akoravno se je dozdevalo, da postaja malec pretirana. Kearns je bil hladnokrvn in se ni izpostav-

ljal, Elam Harnish pa je bil šaljiv in razposajen kakor vedno. V banki je bilo že enajst tisoč dolarjev in znamke so ležale v zmedenem kupu nakopičene na sredi mize.

Jaz nimam več znamk, se je oglasil Kearns žalostno. Najbolje je, da pričnemo z zadolžnicami. Me veseli, da ostanem v igri, se je glasil prisrčen Mac Donaldov odgovor.

Se nisem ostal. Že tisočak imam notri. Kako stoji sedaj cela stvar?

Tri tisočake te velja »pogledat«, ampak nikdo ti ne brani, ako hočeš kaj povišati.

Povišati — vraga. Ti menda misliš, da imam nekaj takega v roki kot ti. Kearns je pogledal svoje karte. »Povem ti pa, kaj naredim, Mac. Imam nekaj, in radi tega kar pogledam tistih tri tisoč.«

Napisal je na košček papirja vrsto, podpisal svoje ime in ga položil na sredo mize.

French Louis je za njim postal zarišče vseh oči. Nervozno je nekaj časa otipaval svoje karte. Nato pa je vzkliknil: »Za Boga! Prav nič nimam v teh kartah! In je obžalovaje vrgel svoje karte na odmetane karte.

V naslednjem trenutku se je stotina oces premaknila do Campbella.

Nočem te dražiti, Jack, se je rekel in se zadovoljil s tem, da je vplačal ona dva tisočaka, ki sta bila potrebna.

Oči so se strnile na Harnisha, ki je napisal nekaj na košček papirja in ga porinil naprej.

Samo toliko vam povem, da tole ni nikakoršna človekoljubna družba iz nedeljske šole, se je rekel. Jaz »pogledam« tebe, Jack, in povišam vlogo za en tisoč. Evo, tu imaš dejanje na svojih nekaj, Mac.

Z dejanjem se jaz debelim, pa povišam še za en tisočak, se je odrezal Mac Donald. »Imaš še vedno nekaj, Jack?«

(Dalje sledi.)

FIGE (smoke) v vseh po 10 Din, v vre-
čah (raztresene) po 8 Din za
kg dobite edino le pri Marku
Rupeš, Sarajevo, Bulbul 5

TRAPIST v vsaki množini razpoložljiva
po povprečju kg po 20 Din
Milekarska družba, Virovitica,
Slavonija, 573

MASLO v vsaki množini razpoložljiva
zavojih po 1/2, 1/4, 1/8 kg po
50 Din Milekarska družba,
Virovitica, Slavonija, 574

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko!

GOSPODIČNA

prosi dobrega človeka, da ji posodi 1000 Din za dobo 5 mesecev. - Naslov se izve v upravi lista pod št. 561.

KDO MI POSODI

na vknjižbo posestva 20.000 DIN takoj proti 25 odstot. sigurno vračilo? - Naslov v upravi lista pod številko 601.

SOBARICO

snažno in marljivo, ki je v tem svojstvu že služila in ima dobra spravevala, iščem za malo rodbino. Plača po pogodbi. - Imela bo dobro oskrbo. Ponudbe naj se pošiljajo na gospo Ireno Longhino, soprogo ravnat. tvornice, Petrinja, Hrvaško.

2 čevliarska VAJENCA

pod prav ugodnimi pogoji sprejem takoj. - JAKOB TORKAR, Gorje pri Bledu.

Mesto HIŠNIKA

se sprejme. Vajen je tudi raznih del. - Družina brez otrok. Sporočila na upravo lista pod št. 598.

Anton pl. Kappus

sudski kapetan II. klase

Magdalena pl. Kappus roj. Hadži - Pecova

POROČENA

25. januarja 1925

KAMNA GORICA ŠTIP

PRODAM GOSKE

češke pasme, purane, gosja jajca, mrvo. - Naslov pove uprava lista pod številko 599.

PIANINO

krasen, skoro nov, pancer konstr., poceni prodam. - Naslov pri upravi pod 595.

700 šamot opeke

po ugodni ceni naprodaj. - Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 592.

PREKLICI

Podpisana preključem tem potom vse žaljive besede, ki sem jih govorila zoper gosp. Janeza Lombar.

FRANČISKA CESEN, Leše št. 10 - p. Brezje.

Poročne prstane

zlate, prodaja in izdeluje po meri par od 100 Din dalje. JANKO DERMOTA, zlatar, Sp. šiška, Jernejeva c. 57. - V zalogi tudi vsakovratna zlatina in srebrnina. 500

Nove piščali

za orgle ter vsa popravila orgel izvršuje strokovno po nizki ceni Anton Dornič, izdelovatelj orgel, Radovljica, Slovenija. 577

JEDILNA

SOBNA OPRAVA

iz trdega lesa, velika kredenca, velika miza z 10 stoli ter 2 stojala za cvetice, naprodaj za Din 3000. - ANT. DERNIČ, izdelovatelj orgel, Radovljica. 578

Hiša naprodaj

poleg največje tovarne na Kranjskem, najbližja, pripr. za vsako obrt. - Naslov v upravi lista pod številko 591.

SEMENSKA TRGOVINA, najstarejša, katera goji semena doma.

AL. KORSIKA

v LJUBLJANI, Bleiweisova cesta ali Vrtača 3 - v lastni hiši - naznanja, da je cenik za leto 1925 že izšel in je brezplačno na razpolago. - Istotam se dobi več KARNARČKOV, dobrih pevcev.

TRGOVINO

ali trgovski LOKAL

kupim, odnosno prevzamem, ev. pristopim kot družabnik. Verziran v vseh strokah. - Cenj. ponudbe z navedbo potrebnega kapitala na upravo lista pod: »Eksistenca« št. 544.

Išče se lokal

z izloženim oknom, primeren za trgovino v sredini Ljubljane, t. j. Selenburgova, Prešernova, Dunajska c. do kavarne »Evropa« ter Aleksandrova c. do Bethovnovih ulice. Ponudbe pod: »KTV« št. 553 na upravo.

Šivilje, pozor!

Plisiranje vseh vrst - Ažuriranje - Enitlanje in preoblečene gumba izdeluje najceneje in najhitreje BELIHAR I VELEPIČ Ljubljana VII, Sp. šiška - Kolodvorska ulica št. 150.

Tone Malgaj

pleskar in tilar, sobo in trkosilkar, Delavnice: Kolodvorska ul. 6, Zg. šiška 121. Naročila se sprejemajo Kolodvorska ul. 6.

Marija Vezjak

STROJNA PLETARNA

- V MARIBORU -

Vetrinjska ulica št. 17,

prilagojena vsa v stroko

spadajoča dela po zelo

nizkih cenah.

POSTREŽBA TOČNA!

PREPRICAJTE SE!

HIŠA

enonadstr. s 5 vel. sobami, 3 kuhinji, kletjo in hlevom, NAPRODAJ. Zraven sadni vrt, 4 sobe na razpolago za vselitev. Leži 10 minut od post. Videm-Krško. - Podrobnosti pri JERICI OŽEG - VARAŽDIN, Jalovečka ulica 9. 572

Saj ni res

kar trdijo mnogi nepoučeni ljudje, ki ne poznajo pomena inseratov, češ, da je proči vrien denar, ki ga izdaste za reklamo v časopisu. Treba pa je seveda, ako hočete,

da ima reklama

za Vas pravo korist, da jo naročite o pravem času, da je ista namenu primerno sestavljena in natisnjena v časopisu, ki ga največ bero na deželi. - Na vse to Vam da točna, zanesljiva pojasnila uprava »Slovenca«, ki Vam s tem prihrani mnogo stroškov in truda ter zajamči

velik uspeh!

Ugodno kupiš:

nogavice navadne Din 19 -
nogavice svilene flor Din 39 -
volnene jopice Din 68 - in 98 -
zimske rokavice Din 25 -
Crep de chine Din 95 - 130 -
damska srajca Din 39 - ter drugo blago po konkurenčnih cenah pri A. Sinkovec nasl. K. Sosa, Ljubljana, Mestni trg št. 19.

Prometni zavod za premog d. d. V LJUBLJANI

prodaja

PREMOG

IZ SLOVENSKEH PREMGOVNIKOV vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREMOG IN KOKS

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni čehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. V Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 18, II.

Javna zahvala.

Podpisana sem zavarovala svoja poslopja pri jugoslovanski zavarovalni banki »SLAVIJA« šele pred enim letom.

Ko mi je pogorela 9. januarja t. l. hiša in gospodarska poslopja, zavarovana za 47.000 Din, mi je imenovana zavarovalnica izplačala vso zavarovano vsoto brez kakršnegakoli odbitka.

Za to nadvse kulantno postopanje se ji javno zahvaljujem ter jo kot tako in kot domaći zavarovalni zavod vsakomur najtopleje priporočam.

Na Sv. Ožboltu nad šk. Loko, v januarju 1925.

MARIJA FOJKAR L. r.

Royal Mail Line

Kr. angleška poštno-parobrodna linija.

General. zastopstvo za kraljevino SHS:

Zagreb

Trg I. Šteta. 17.

Redni potniški promet

Hamburg—Cherbourg—Southampton v

Novi Jork in Kanado

Cherbourg—Liverpool—Southampton v

Južno Ameriko

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, San Paolo.

Odprava potnikov 1, 2, 3. razreda. - Kabine 3. raz. s 3 in 4 posteljami. Udobnost - Sigurnost - Brzina

Podzastopstva:

Beograd, Karagijerjeva ulica 91. - Ljubljana, Kolodvorska 26. - Vel. Bečkerek, Kralja Aleksandra 4.

Brzoiavni naslov za vsa gornja podzastopstva »ROYALMAILFAC«.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crno goro: Srpska Pomorska banka v Sarajevu in Gracu.

Dopisovanje v vseh jezikih. Naslov za brzojavke: Prometna banka.

Zahvala.

Vsem, ki so nam povodom težke izgube našega dobrega, ljubljene očeta, starega očeta, tasta in strica, gospoda

Josipa Vrtačnika

izrazili svoje sočutje, se najpripronejše zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo prečastitim oo. frančiškonom za njih tolažbo v najtežjih in bridkih zadnjih urah, pevskega zbora »Ljubljanski zvon« in »Slavec« za srce trgajoči žalostinki, »Zadrugi umetno-trgovskih vrtnarjev za Slovenijo« za častno spremstvo, nadalje vsem darovalcem prekrasnih vencev in šopkov in končno vsem onim, ki so tako mnogobrojno spremili našega neznanega pokojnika k večnemu počitku.

Vsem naša najiskrenejša zahvala!

Globoko žalujoče rodbine:

VRTAČNIK, VIKTOR BAJT, OTON FILIPEK.

Compound parni stroj

praške tvornice strojev d. d. prej RISTEN & CO. (iz leta 1902) pri dveh cilindrih 250 PS 10 atm. pritiska, 100 okrajčaje v minuto; cilindri za visoko napetost z Radovanović-krmilom in cilindri za nizko napetost 7 rilig za pogon z vrvmi

se prodaja

jako poceni radi preureditve obrata ali se pa za-menja za drugi 80 do 100 konjski dvocilindriški parni stroj.

Vprašanja, odnosno ponudbe na:

Konzervna tovarna Globus d. d.

Vrhnika pri Ljubljani.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10

(v lastni palači vis a vis hotela »Union«). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštne čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945, v Zagrebu št. 39.080.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.

Ekspozitura: BLED.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeblene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.